

UNIVERZA V MARIBORU
EKONOMSKO-POSLOVNA FAKULTETA

Delo diplomskega projekta

**PRIMERJAVA BANČNEGA SEKTORJA MED
REPUBLIKO SLOVENIJO IN REPUBLIKO
ČRNO GORO**

Maribor, avgust 2016

Luka Mrdović

UNIVERZA V MARIBORU
EKONOMSKO-POSLOVNA FAKULTETA

Delo diplomskega projekta

**PRIMERJAVA BANČNEGA SEKTORJA MED
REPUBLIKO SLOVENIJO IN REPUBLIKO
ČRNO GORO**

Comparison of Banking Sector between
Republic of Slovenia and Republic of Montenegro

Kandidat: Luka Mrdović

Študijski program: Ekonomske in poslovne vede

Študijska usmeritev: Finance in bančništvo

Mentorica: dr. Vita Jagrič

Lektorica: Vesna Peklar, mag. prof. slov. jez. in knjiž.

Študijsko leto: 2015/2016

Maribor, avgust 2016

POVZETEK

Delo diplomskega projekta govori o primerjavi bančnega sektorja med Republiko Slovenijo in Republiko Črna gora. Po uvodnem poglavju, na začetku teoretičnega dela, najprej predstavimo definicijo bančnega sektorja in pomen bank. Za lažje razumevanje slikovnega materiala v nadaljevanju so podrobneje predstavljeni kazalniki donosnosti. Ti so v prvem delu primerjave temelj in hkrati orodje, s pomočjo katerega sta nazorno prikazana delovanje in uspešnost bank, najprej slovenskih, nato še črnogorskih. V prvem delu primerjave smo za primer vzeli deset slovenskih bank, ki smo jih podrobneje predstavili in analizirali. V drugem delu smo enako storili za devet črnogorskih bank. V končni primerjavi med državama smo prikazali lastniško strukturo in tudi bilančno vsoto obeh sektorjev; v nadaljevanju pa tako prikazali kot primerjali kazalnike donosnosti za oba bančna sektorja.

Ključne besede: bančni sektor, banka, kazalniki donosnosti, Slovenija, Črna gora

ABSTRACT

Diploma project theme is comparison of banking sector between Republic of Slovenia and Republic of Montenegro. After the introductory chapter, in the beginning of theory, we present the definition of banking sector and meaning of banks. For easier visual material understanding, we present profitability indicator ratios in detail. These are the foundation in the first part of comparison, in which we clearly demonstrate functioning and performance, at first for slovenian, than also for montenegrian banks. In the first part of the comparison, we have taken an example of ten slovenian banks, which were presented in detail and analyzed. In the second part of the comparison, we did the same for nine montenegrin banks. In the final comparison between the two countries, we paid more attention and showed the shareholder's structure, as well as the total assets of both sectors. Below we showed and compared the profitability indicator ratios for both banking sectors.

Keywords: banking sector, bank, profitability indicator ratios, Slovenia, Montenegro

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	Opis področja in opredelitev problema	1
1.2	Namen, cilji in temeljne hipoteze	1
1.3	Predpostavke in omejitve	1
1.4	Predvidene metode raziskovanja	1
2	POMEN BANK IN BANČNEGA SEKTORJA	2
2.1	Pomen bank in bančnega sektorja	2
2.2	Kazalniki donosnosti	2
3	PRIMERJAVA	4
3.1	Analiza profitabilnosti bank	4
3.1.1	Banke v Sloveniji	4
3.1.2	Banke v Črni gori	19
3.2	Primerjava med državama	28
4	SKLEP	34
5	VIRI IN LITERATURA	36

KAZALO SLIK

SLIKA 1: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL ABANKE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	4
SLIKA 2: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE ABANKE V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	5
SLIKA 3: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL BANKE CELJE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	6
SLIKA 4: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE BANKE CELJE V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	6
SLIKA 5: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL BANKE KOPER (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	7
SLIKA 6: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE BANKE KOPER V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	8
SLIKA 7: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL HYPO ALPE ADRIA BANK (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	8
SLIKA 8: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE HYPO ALPE ADRIA BANK V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	9
SLIKA 9: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL NLB (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2007 IN 2014	10
SLIKA 10: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE NLB V OBDOBJU MED LETOMA 2007 IN 2014	10
SLIKA 11: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL NOVE KBM (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	11
SLIKA 12: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE NOVE KBM V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	12
SLIKA 13: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL RAIFFEISEN BANKE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	13
SLIKA 14: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE RAIFFEISEN BANKE V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	13
SLIKA 15: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL SKB (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	14
SLIKA 16: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE SKB V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	15
SLIKA 17: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL BANKE SPARKASSE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2007 IN 2014	16
SLIKA 18: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE BANKE SPARKASSE V OBDOBJU MED LETOMA 2007 IN 2014	16
SLIKA 19: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL UNICREDIT BANKE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	17

SLIKA 20: KRIVULJA OBRESTNE MARŽE UNICREDIT BANKE V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	18
SLIKA 21: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL ATLAS BANKE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	19
SLIKA 22: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL CKB (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	20
SLIKA 23: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL BANKE ERSTE BANK (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	21
SLIKA 24: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL HIPOTEKARNE BANKE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	22
SLIKA 25: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL BANKE HYPO ALPE-ADRIA BANK (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	23
SLIKA 26: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL NLB MONTENEGROBANKE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	24
SLIKA 27: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL PRVE BANKE CG (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	25
SLIKA 28: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL PODGORIČKE BANKE SOCIETE GENERALE (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	26
SLIKA 29: KRIVULJA DONOSNOSTI NA SREDSTVA (LEVO) TER KRIVULJA DONOSNOSTI NA KAPITAL BANKE UNIVERSAL CAPITAL BANK (DESNO) V OBDOBJU MED LETOMA 2010 IN 2014	27
SLIKA 30: BDP NA PREBIVALCA (V EUR) ZA SLOVENIJO IN ČRNO GORO V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2015	28
SLIKA 31: LASTNIŠKA STRUKTURA BANČNEGA SEKTORJA SLOVENIJE (LEVO) V LETU 2014 TER LASTNIŠKA STRUKTURA BANČNEGA SEKTORJA ČRNE GORE (DESNO) V LETU 2014	29
SLIKA 32: BILANČNA VSOTA V RAZMERJU S PREBIVALSTVOM (V EUR) ZA BANČNI SEKTOR SLOVENIJE V LETU 2015 TER BILANČNA VSOTA V RAZMERJU S PREBIVALSTVOM (V EUR) ZA BANČNI SEKTOR ČRNE GORE OB KONCU SEPTEMBRA 2015	30
SLIKA 33: KRIVULJI DONOSNOSTI NA SREDSTVA ZA BANČNI SEKTOR SLOVENIJE TER ČRNE GORE V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	30
SLIKA 34: KRIVULJI DONOSNOSTI NA KAPITAL ZA BANČNI SEKTOR SLOVENIJE TER ČRNE GORE V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	31
SLIKA 35: KRIVULJI OBRESTNE MARŽE ZA BANČNI SEKTOR SLOVENIJE TER RAZMIK OBRESTNE MERE ZA BANČNI SEKTOR ČRNE GORE V OBDOBJU MED LETOMA 2006 IN 2014	32

SEZNAM KRAJŠAV

BS	Banka Slovenije
ZBS	Združenje bank Slovenije
CBCG	Centralna banka Črne gore
UBCG	Združenje bank Črne gore
ROA	donos na sredstva
ROE	donos na kapital
NIM	obrestna marža
EUR	evro
RS	Republika Slovenija
CG	Črna gora

1 UVOD

1.1 Opis področja in opredelitev problema

Gospodarstvo je znotraj vsake države sestavljeno iz več področij, ki sestavljajo celoto. Nesporno kot eno najpomembnejših velja bančni sektor, ki z zbiranjem depozitov in dajanjem posojil državam, podjetjem in gospodinjstvom, predstavlja gonilno silo skoraj vsake države in gospodarstva. Kakšno pomembnost in vpliv imajo banke, je enostavno predstaviti skozi svetovno finančno krizo, ki se je začela leta 2008 s propadom nekaj večjih ameriških finančnih družb. Najprej v ZDA, kjer je propad večjih za seboj potegnil še mala podjetja, zatem tudi preostanek sveta. Nepremišljeno dajanje kreditov in prevzemanje velikih tveganj je zamajalo tudi večino bank v slovenskem bančnem sektorju. Pozornost je posvečena delovanju in uspešnosti poslovanja bank in bančnega sektorja, ki je prikazana s pomočjo kazalnikov donosnosti.

1.2 Namen, cilji in temeljne hipoteze

Osnovni namen diplomskega projekta je analizirati delovanje in uspešnost slovenskega kot tudi črnogorskega bančnega sektorja ter ju medsebojno primerjati. Primarni cilj pa s pomočjo kazalnikov profitabilnosti in finančnih indikatorjev v obeh državah prikazati in primerjati trenutno stanje bančnega sektorja ter uspešnost in poslovanje bank znotraj le-tega.

H1: Bančni sektor Slovenije je bolj razvit kot bančni sektor Črne gore.

H2: Finančna kriza je močneje vplivala na banke v Sloveniji kot na banke v Črni gori.

1.3 Predpostavke in omejitve

Predpostavljamo, da so podatki, ki so bili dostopni, natančni in pravilni. Osrednjo omejitev predstavlja dostopnost informacij, saj zaradi poslovne tajnosti bank nekaterih izračunov ni moč pridobiti; tako so na osnovi pridobljenih podatkov izračuni opravljeni s strani avtorja.

1.4 Predvidene metode raziskovanja

Delo diplomskega seminarja temelji na deskriptivni kot tudi na komparativni metodi. V teoretičnem delu temelji na opisovanju in razlagi bančnega sistema ter vlogi bank in bančnega sektorja, v empiričnem pa na komparaciji in grafični primerjavi. Uporabljena je domača in tuja strokovna literatura, za bolj nazorno in enostavno predstavo so uporabljene slike in grafi.

2 POMEN BANK IN BANČNEGA SEKTORJA

2.1 Pomen bank in bančnega sektorja

Banke in bančni sektor sestavljajo temeljni del gospodarstva, prav tako pa zagotavljajo široko ponudbo storitev za enako širok spekter strank, ki so lahko posamezniki, podjetja ali vlada. Zagotavljajo tudi način transakcije poslov, predstavljajo varno mesto varčevanja denarja, ponujajo učinkovit način plačevanja računov ter so vir za večja in manjša posojila (Francis, Hecht, & Siegel, 1998, str. 3).

Bančni sistem sestavlja skupek finančnih institucij, ki ponujajo finančne storitve znotraj države ali državne zveze. Med njih prištevamo (1) poslovne banke, (2) investicijske banke, in (3) nacionalne centralne banke (BusinessDictionary).

Banka je finančna ustanova, ki opravlja dejavnosti finančnega posredništva, za začetek poslovanja pa mora pridobiti dovoljenje osrednje banke. V Sloveniji opravlja funkcijo osrednje banke Banka Slovenije s sedežem v Ljubljani. Kot ustanova z dejavnostjo finančnega posredništva je pooblaščen opravljanje najprej bančne storitve, kot so sprejemanje depozitov od fizičnih in pravnih oseb ter dajanje kreditov iz teh sredstev za svoj račun, pa tudi druge finančne storitve v skladu z zakonom; opravljati jih sme le, če prejme dovoljenje osrednje banke (Veselinovič, Hauc, Jazbec, & Končina, 2003, str. 12).

Po zakonu (ZBan-2, 2015) so bančne storitve torej storitve sprejemanja depozitov in drugih vračljivih sredstev od javnosti ter dajanje kreditov za svoj račun.

2.2 Kazalniki donosnosti

Banke morajo težiti k doseganju optimalnega razmerja med donosom in tveganjem, to pomeni takšno strukturo svojih naložb, ki ji bo prinašala najvišjo možno donosnost pri določeni stopnji tveganja. Uspešnost bančnega poslovanja merimo glede na doseženo donosnost s kazalniki donosnosti ter glede na tveganost s kazalniki tveganja (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 69–70).

Razmerje kazalnika ROA nam pove, koliko čistega dobička je ustvarjenega na eno enoto sredstev. Izračuna se z enačbo (Casu, Girardone, & Molyneux, 2006, str. 213):

$$\frac{\text{Čisti dobiček}}{\text{Celotna sredstva}} \quad (1)$$

Podatki donosnosti na sredstva, ki jih bomo navajali, bodo podatki pred obdavčitvijo.

Kazalnik ROE je najbrž najpomembnejši pokazatelj uspešnosti in potencialne rasti banke. Predstavlja stopnjo donosa, saj delničarjem pove, koliko odstotkov donosa je ustvarjenega na vsako investirano denarno enoto kapitala. Izračuna se z enačbo (Casu, Girardone, & Molyneux, 2006, str. 214):

$$\frac{\text{Čisti dobiček}}{\text{Celotni kapital}} \quad (2)$$

Podatki donosnosti na kapital, ki jih bomo navajali, bodo podatki pred obdavčitvijo.

S kazalnikom NIM je moč razbrati učinkovitost banke pri opravljanju svoje primarne funkcije, ki je sprejemanje vlog in dajanje posojil. Kazalnik nam pove, kolikšen je povprečen donos od obresti na eno enoto sredstev. Izračuna se kot naslednje razmerje (povzeto iz Dimovski & Gregorič, 2000, str. 71):

$$\frac{\text{Prihodki od obresti} - \text{Odhodki od obresti}}{\text{Celotna sredstva}} \quad (3)$$

Kazalnik razmik obrestnih mer je zelo podoben kazalniku obrestne marže. Razlikujeta se lahko le v primeru, da so si prihodki od obresti ter odhodki od obresti po obsegu različni finančni inštrumenti. Izračuna se kot (pridobljeno iz Centralne banke Črne gore):

$$\frac{\text{Prihodki od obresti}}{\text{Prihodkovna aktiva}} - \frac{\text{Odhodki od obresti}}{\text{Obrestna pasiva}} \quad (4)$$

3 PRIMERJAVA

3.1 Analiza profitabilnosti bank

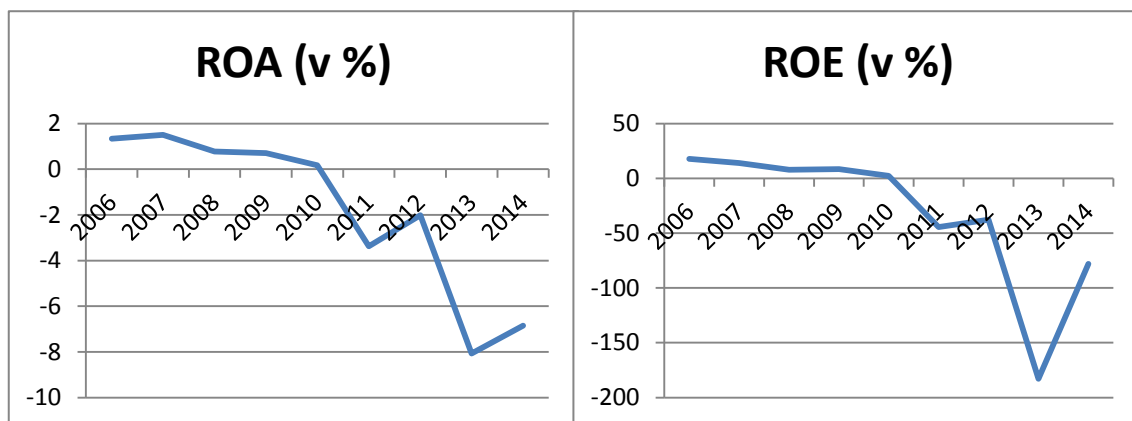
3.1.1 Banke v Sloveniji

Znotraj slovenskega bančnega sektorja je v letu 2015 delovalo šestnajst bank, tri hranilnice in štiri podružnice tujih bank. Podrobneje jih bomo predstavili deset ter analizirali njihove kazalnike donosnosti. Banke, ki smo jih obravnavali: Abanka Vipava d.d., Banka Celje d.d., Banka Koper d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Nova Ljubljanska Banka d.d., Nova Kreditna Banka Maribor d.d., Raiffeisen banka d.d., SKB Societe Generale Group d.d., Banka Sparkasse d.d., in Unicredit banka d.d. (Banka Slovenije, Letno poročilo 2015, str. 22).

Abanka Vipava d.d.

»Abanka Vipava d.d. je od 1955 delovala kot podružnica Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino in se leta 1977 preimenovala v Jugobanko. Ime Abanka se je začelo uporabljati s 1. januarjem 1990, ko se je preoblikovala v delniško družbo. Abanki se je decembra leta 2002 pripojila Banka Vipava in se od takrat imenuje Abanka Vipava d.d. Banka ima 40 poslovalnic po vsej Sloveniji, in sicer s sedežem podjetja v Ljubljani. Konec leta 2014 je banka imela 844 zaposlenih. Tržni delež po bilančni vsoti je konec leta 2014 znašal 6,7 %.« (Abanka Vipava d.d., 2014)

Slika 1: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Abanke (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila¹ Abanke Vipava od leta 2008 do 2014)

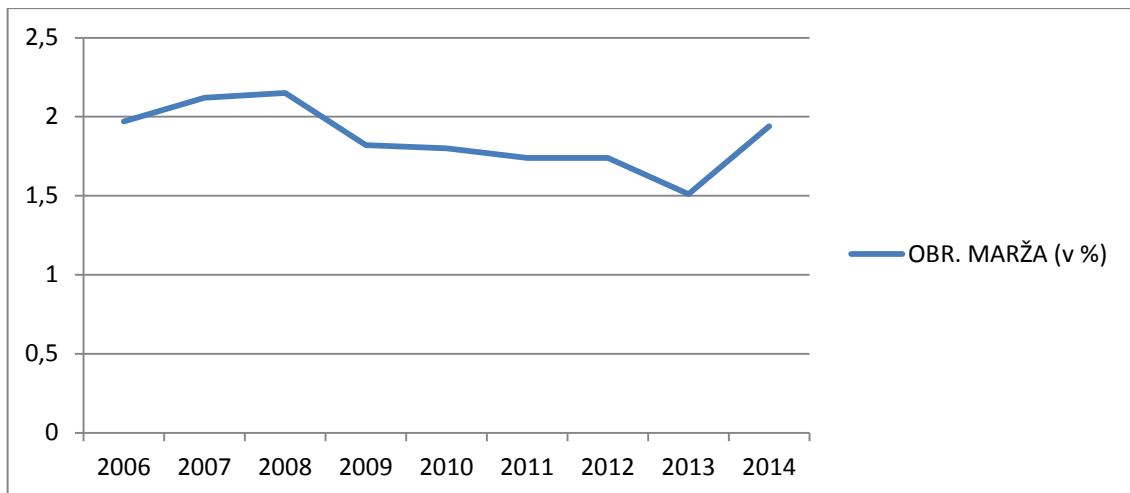
Kot prikazuje slika 1, so pri Abanki od leta 2006 do 2010 poslovali z minimalnimi dobički, vendar so najnižjo pozitivno točko dosegli leta 2010 z 0,17 % ROA. Banka je v letu 2011 poslovala negativno, in sicer je donos na sredstva ob koncu leta 2011 znašal -3,38 %. V letu 2012 je ta znašal nekoliko manj, in sicer

¹ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljene letnega poročila.

-2,1 %. Negativen ROA se je nadaljeval tudi v letu 2013. Padec krivulje je bil velik, saj je donos na sredstva Abanke Vipa d.d. ob koncu leta znašal -8,7 %, kar je banki v letu 2014 uspelo le rahlo zmanjšati.

Krivulja ROE je potekala podobno, saj je od leta 2006 do 2010 s postopno degresivnostjo upadla iz 17,76 % na 2,15 %. Prvi negativen ROE je bil zabeležen v letu 2011, saj je donos na kapital ob koncu leta znašal -44,52 %. Še večji upad je sledil leta 2013, saj se je ROE znašal na najnižji točki, in sicer z -182,77 %. Do konca leta 2014 je ta upadel in znašal -77,97 %.

Slika 2: Krivulja obrestne marže Abanke v obdobju med letoma 2006 in 2014

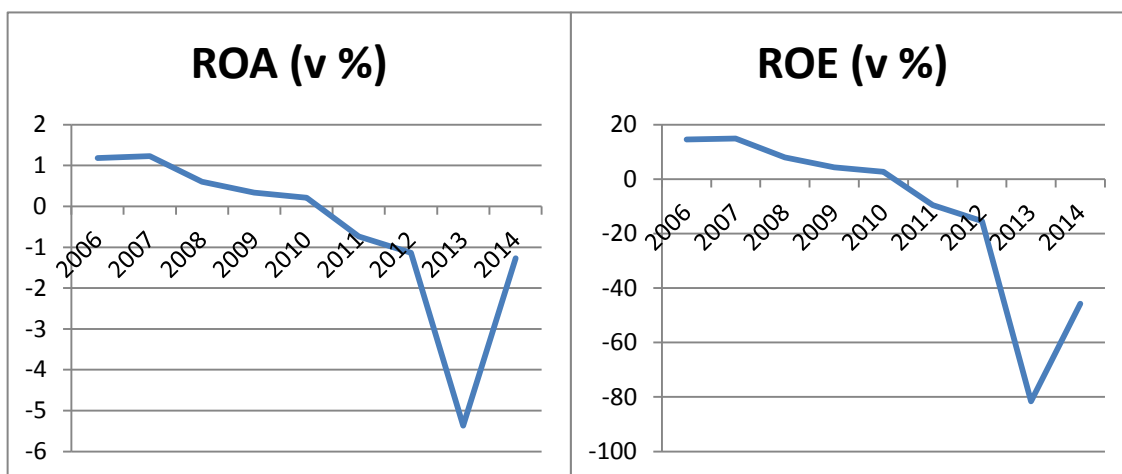
Vir podatkov: (Letna poročila Abanke Vipa od leta 2008 do 2014)

Na sliki 2 prikazana krivulja obrestne marže je v začetni fazi rahlo naraščala in dosegla najvišjo točko v 2,15 %. Temu je sledila blaga večletna degresivnost, saj je do leta 2013 obrestna marža upadla na 1,51 %. V letu 2014 je zabeležen porast, saj je obrestna marža Abanke Vipa d.d. ob koncu leta znašala 1,94 %.

Banka Celje d.d.

»Začetki delovanja Banke Celje d.d. segajo v leto 1864, ko je bila ustanovljena Hranilnica mestne občine Celje. Leta 1971 se je kot Kreditna banka Celje priključila Ljubljanski banki ter se konec leta 1989 preoblikovala v delniško družbo. Od junija 1994 banka posluje samostojno in lastniško neodvisno pod današnjim imenom Banka Celje d.d. V letu 1996 si je pripojila Banko Noricum d.d. Ljubljana ter v letu 1998 še Hmezad banko d.d. Žalec. Z letom 1999 je postala pridružena članica bančne skupine NLB. Ob koncu leta 2014 je v okviru devetih poslovnih enot delovalo 8 poslovalnic in 20 agencij za fizične osebe ter 5 poslovalnic za pravne osebe in samostojne podjetnike. Na zadnji dan leta 2014 je bilo v banki, ki ima sedež v Celju, zaposlenih 468 ljudi.« (Banka Celje d.d., 2015)

Slika 3: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Banke Celje (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

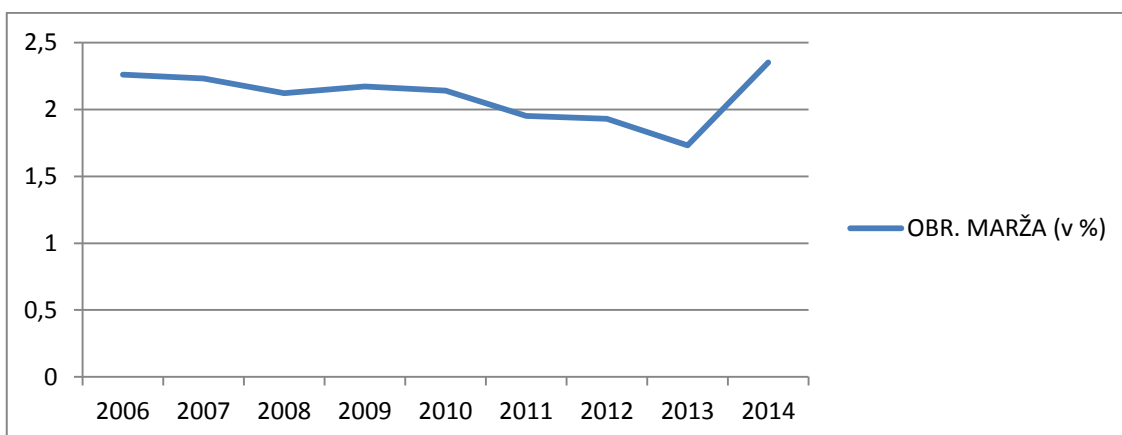

Vir podatkov: (Letna poročila² Banke Celje od leta 2008 do 2014)

Donos na sredstva Banke Celje d.d., prikazan na sliki 3, je v letu 2006 znašal 1,18 % ter v letu 2007 1,23 %. Z letom 2008 se je začel postopen upad. V prvih treh letih je bil ROA še pozitiven, in sicer 0,6 % v letu 2008; 0,34 % v letu 2009; 0,21 % leta 2010. Prvi negativen donos na sredstva je bil zabeležen v letu 2011, kjer je znašal -0,74 %. Upadu v letu 2012 je sledil toliko večji v letu 2013, saj je iz -1,14 % (2012) upadel na -5,37 % (ob koncu leta 2013). Ta se je v letu 2014 zelo zmanjšal, a vendar ostal negativen; znašal je -1,27 %.

Krivulja ROE je imela zelo podobno obliko. Po minimalnem porastu v letu 2007 je sledila postopna degresivnost. Leta 2010 je bil izkazan zadnji pozitiven donos na kapital Banke Celje, in sicer je znašal 2,7 %. Upadu v letu 2011 ter 2012 je sledil drastičen upad v letu 2013, kjer je ROE ob koncu leta znašal -81,59 %. Leto 2014 so pri Banki Celje zaključili z -45,76 % ROE.

Slika 4: Krivulja obrestne marže Banke Celje v obdobju med letoma 2006 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Banke Celje od leta 2008 do 2014)

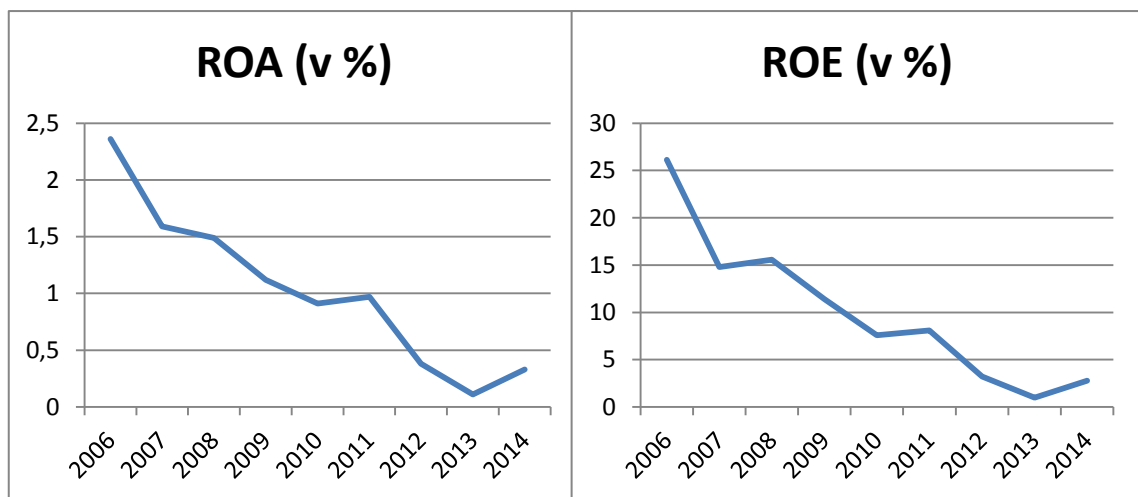
² V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasneje objavljenega letnega poročila.

Na sliki 4 je prikazano, da je krivulja obrestne marže vse od začetka postopno upadala ter leta 2013 dosegla najnižjo točko, kjer je znašala 1,73 %. Banki Celje je takoj za tem uspelo izničiti večletno degresivnost, saj se je obrestna marža v letu 2014 povzpela na 2,35 %

Banka Koper d.d.

»Banka Koper d.d. je osma največja bančna ustanova v Sloveniji glede na bilančno vsoto. Ustanovljena je bila leta 1955 in ima sedež v Kopru. Posluje v 52 poslovalnicah v vseh delih države, z nekoliko večjo gostoto v primorski regiji. Večinska lastnica banke je Intesapaolo s 97,7 %. Ob koncu 2014 je banka imela zaposlenih 753 ljudi.« (Banka Koper d.d., 2014)

Slika 5: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Banke Koper (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

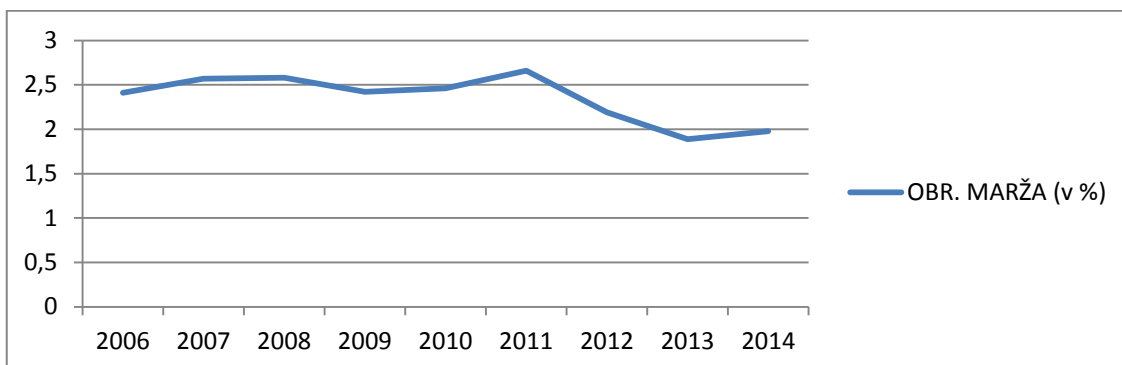
Vir podatkov: (Letna poročila³ Banke Koper od leta 2008 do 2014)

Slika 5 prikazuje krivuljo ROA Banke Koper d.d., ki je skoraj v celoti padajoča, saj je že v prvem letu upadla iz 2,36 % na 1,59 %, ter do leta 2010 na 0,91 %. V letu 2011 je sledil rahel porast, kjer je donos na sredstva znašal 0,97 %. Temu sta sledili še dve leti degresivnosti, saj je ob koncu leta 2013 ROA znašal minimalnih 0,11 %; kar se je leta 2014 kljub blagemu porastu donosa na sredstva le malce spremenilo.

Pri krivulji ROE je že v prvem letu zabeležen padec iz 26,13 % na 14,78 % ter do leta 2010 na 7,59 %. V letu 2011 je sicer zabeležen minimalen porast, a je z upadom v letu 2012 in 2013 donos na kapital ob koncu leta znašal minimalnih 0,97 %. Leta 2014 je Banki Koper to uspelo izboljšati, saj so leto zaključili z 2,77 % ROE.

³ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljenega letnega poročila.

Slika 6: Krivulja obrestne marže Banke Koper v obdobju med letoma 2006 in 2014

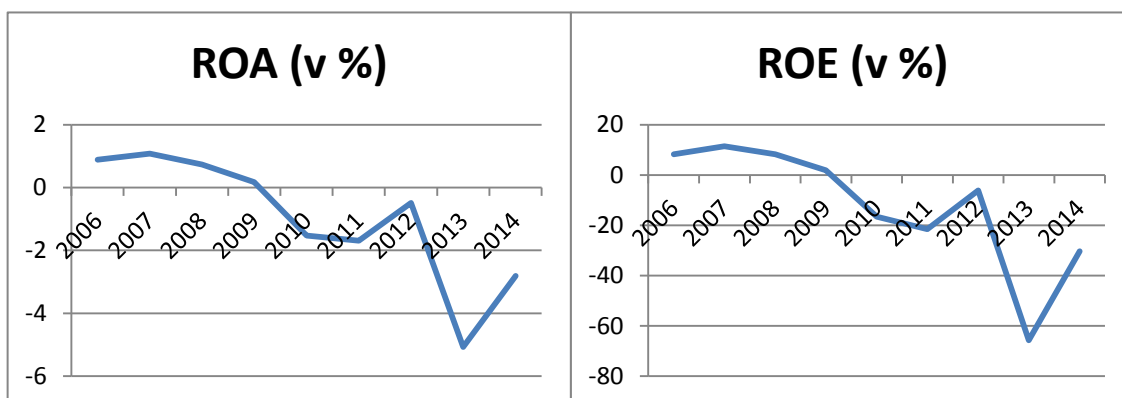
Vir podatkov: (Letna poročila Banke Koper od leta 2008 do 2014)

Krivulja obrestne marže, ki je prikazana na sliki 6, je na začetku potekala stabilno, saj od leta 2006 do 2011 ni veliko variirala. Temu je sledil upad, saj je obrestna marža upadla iz 2,66 % (v letu 2011) na 2,19 % (v letu 2012). Leta 2013 je obrestna marža Banke Koper še nekoliko upadla in znašala 1,89 %, kar pa jim je naslednje leto uspelo izboljšati, saj je v letu 2014 zabeležena 1,98-% obrestna marža.

Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.

»Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., s sedežem v Ljubljani, je slovenska delniška družba, ki je registrirana za opravljanje univerzalnih bančnih storitev na slovenskem trgu. Banka je od 30. marca 2014 v 100-odstotnem lastništvu Hypo Group Alpe Adria AG s sedežem v Celovcu. Banka ima tako odprtih 19 poslovalnic v 14 krajih po Sloveniji ter je ob koncu leta 2014 imela 572 zaposlenih.« (Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., 2014)

Slika 7: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Hypo Alpe Adria bank (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

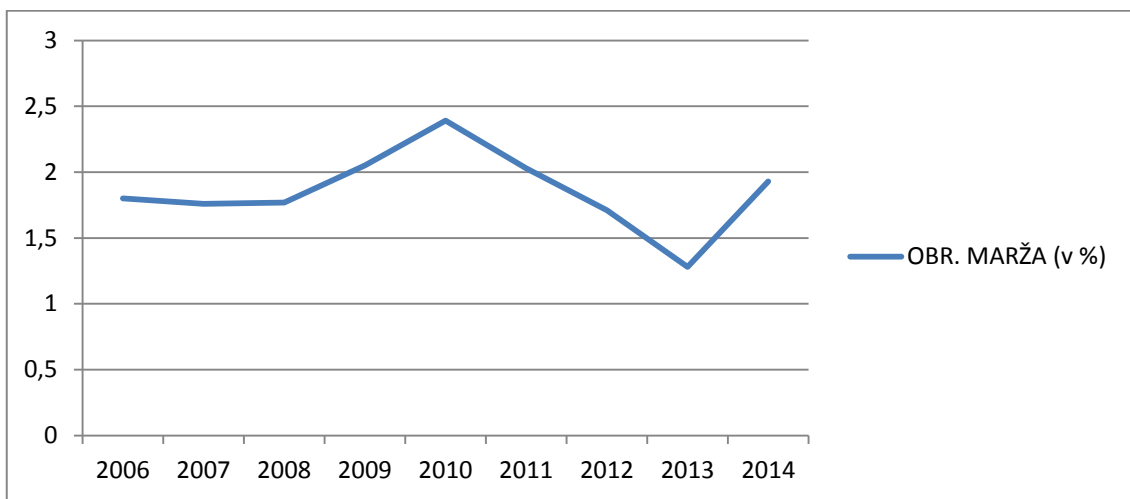
Vir podatkov: (Letna poročila⁴ Hypo Alpe-Adria-Bank od leta 2008 do 2014)

⁴ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasneje objavljenega letnega poročila.

Kot prikazuje slika 7, je Hypo Alpe Adria d.d. vse do leta 2009 poslovala s pozitivnim ROA, ki je s postopno degresivnostjo do leta 2011 upadel na $-1,69\%$. Po majhnem porastu v letu 2012 je donos na sredstva znašal $-0,49\%$. Z upadom leta 2013 je krivulja dosegla najnižjo točko, ki je znašala $-5,7\%$. To je banki uspelo nekoliko zmanjšati v letu 2014, saj je ob koncu leta izkazal $-2,81\%$ ROA.

Krivulja ROE je potekla zelo podobno. Leta 2007 je bila na najvišji točki in je znašala $11,39\%$. Sledila je postopna degresivnost do leta 2011, kjer je donos na kapital znašal $-21,54\%$. Porastu v letu 2012 je sledil drastičen padec, saj je banka leto 2013 zaključila z $-65,79\%$ ROE. V letu 2014 se je ta nekoliko zmanjšal, in sicer je znašal $-30,39\%$.

Slika 8: Krivulja obrestne marže Hypo Alpe Adria bank v obdobju med letoma 2006 in 2014

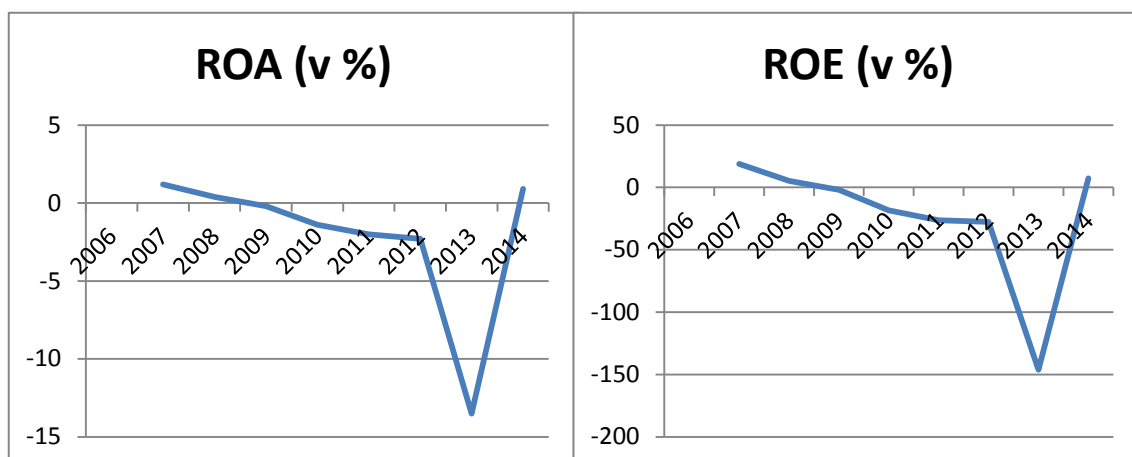
Vir podatkov: (Letna poročila Hypo Alpe-Adria-Bank od leta 2008 do 2014)

Kot je razvidno s slike 8, se krivulja obrestne marže v začetni fazi ni veliko spreminjala, vendar je v letu 2010 dosegla vrhunec, in sicer z $2,39\%$. Temu je sledil upad vse do leta 2013, kjer se je krivulja znašala na najnižji točki z $1,28\%$. V letu 2014 je sledil porast, saj je banka leto zaključila z $1,93\%$ obrestno maržo.

Nova Ljubljanska banka d.d.

»Nova Ljubljanska banka d.d. je registrirana in locirana v Sloveniji in je slovenska delniška družba, ki opravlja univerzalne bančne posle. Končni obvladujoči delničar NLB d.d. je Republika Slovenija, ki je bila na zadnji dan decembra 2014 tudi edini delničar. Banka je v letu 2014 s 121 poslovalnicami obvladovala $22,9\%$ tržni delež ter imela 3.093 zaposlenih.« (Nova Ljubljanska Banka d.d., 2014)

Slika 9: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital NLB (desno) v obdobju med letoma 2007 in 2014

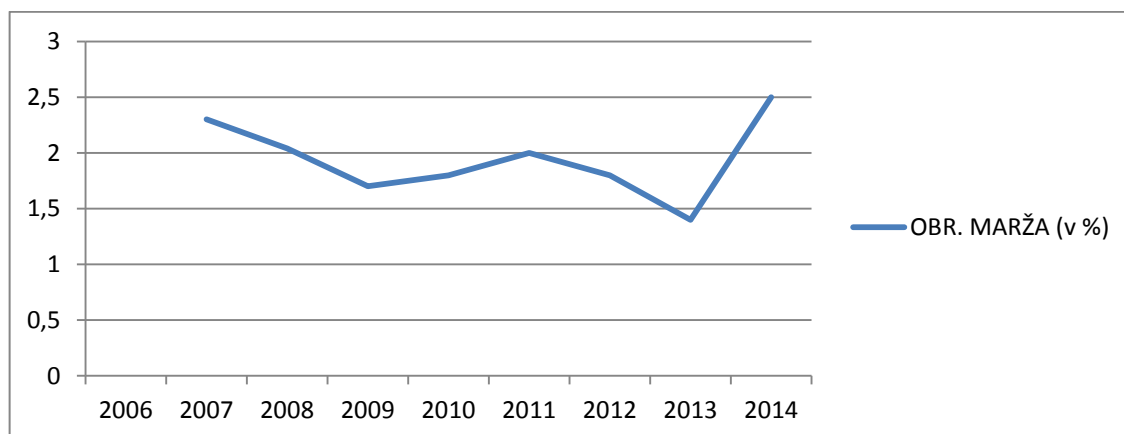

Vir podatkov: (Letna poročila⁵ NLB od leta 2008 do 2014)

Na sliki 9 prikazana krivulja ROA je že od samega začetka postopno upadala, saj je od leta 2007 do 2012 upadla iz 1,2 % na -2,3 %. Kritično je bilo leto 2013, saj je donos na sredstva drastično upadel ter ob koncu leta znašal -13,5 %. Že v naslednjem letu je, ob vložnem kapitalu in sanaciji banke s strani države, NLB banka izkazala pozitiven ROA, in sicer z 0,9 %.

Krivulja ROE poteka skoraj identično, saj je do leta 2012 donos na kapital NLB banke postopno upadal in najnižjo točko dosegel v letu 2013 z -146,2 %. V letu 2014 je bil ROE pozitiven, in sicer s 7,2 %.

Slika 10: Krivulja obrestne marže NLB v obdobju med letoma 2007 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila NLB od leta 2008 do 2014)

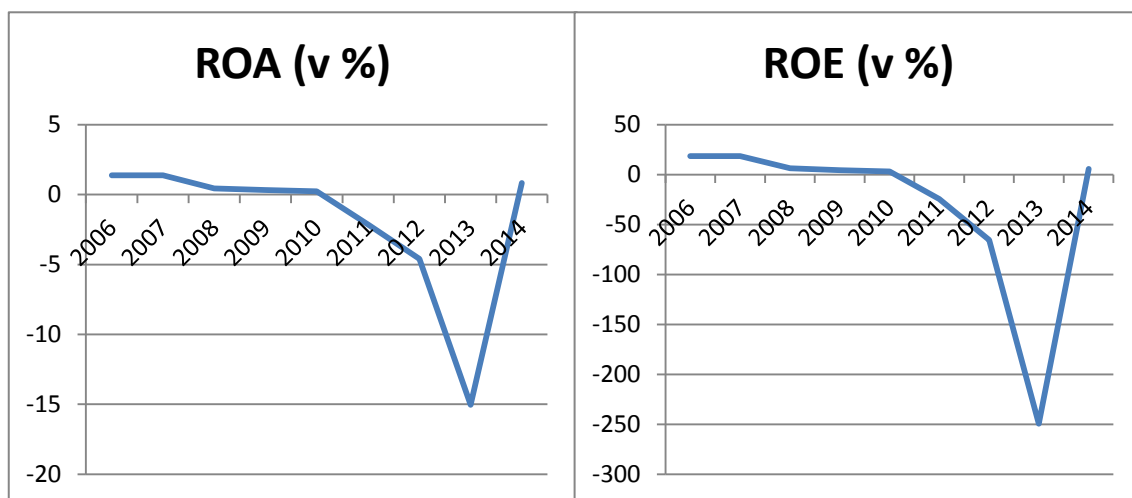
Na sliki 10 je prikazana krivulja obrestne marže, ki je na začetku regresivno upadala in v letu 2009 znašala 1,7 %. Temu sta sledili dve leti porasta, saj se je obrestna marža povzpela na 2 %. V letih 2012 in 2013 je še enkrat upadla in dosegla najnižjo točko z 1,4 %, vendar je že leta 2014 banki uspelo izkazati 2,5-% obrestno maržo.

⁵ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljenega letnega poročila.

Nova Kreditna Banka Maribor d.d.

»Nova Kreditna Banka Maribor d.d. je komercialna banka, usmerjena v standardne posle poslovanja s prebivalstvom in podjetji. Sedež ima v Ulici Vita Kraigherja 4 v Mariboru. Osnovni kapital obvladujoče banke je 31. 12. 2014 znašal 150.000.000 € in je bil razdeljen na 10.000.000 navadnih kosovnih delnic, katerih lastnik je v celoti Republika Slovenija. Nova KBM je imela na zadnji dan leta 2014 tri podružnice, v okviru katerih je delovalo 64 poslovalnic, ter 1124 zaposlenih.« (Nova Kreditna Banka Maribor d.d., 2014)

Slika 11: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Nove KBM (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

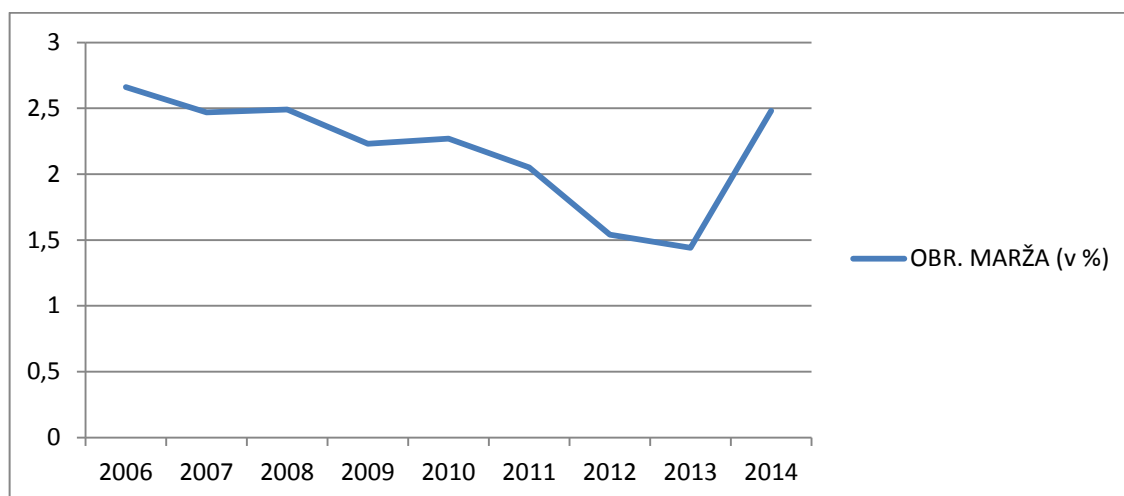
Vir podatkov: (Letna poročila⁶ Nove KBM od leta 2008 do 2014)

Na sliki 11 je prikazana krivulja donosnosti na sredstva NKBM, ki je skoraj v celoti upadajoča. V letu 2006 je ROA znašal 1,38 %, enako tudi v letu 2007, saj je ostal nespremenjen. Ta je do leta 2010 upadel na 0,23 % ter bil prvič v letu 2011 negativen, in sicer z -2,15 %. Degresivnost se je nadaljevala tudi v letu 2012, kjer je donos na sredstva znašal -4,6 %. Toliko večji upad je sledil v letu 2013, kjer je krivulja dosegla najnižjo točko z -15,3 %. Nova KBM je ob koncu leta 2014 s pomočjo vložnega kapitala in sanacijo banke s strani države uspelo izkazati pozitiven donos na sredstva, in sicer minimalnih 0,82 %.

Zelo podobno je potekala tudi krivulja ROE. V 2006 se je nahajala na 18,44 % ter v 2007 na 18,6 %. Sledil je postopen upad do leta 2010, kjer je donos na kapital znašal 3,1 %. V letu 2011 je zabeležen negativen ROE, in sicer -24,32 %. Upad se je nadaljeval v letu 2012, ko je znašal -65,54 %, ter v letu 2013, ko je dosegel najnižjo točko, in sicer z -249,42 %. Sanacija NKBM je ključnega pomena, da je leta 2014 izkazan pozitiven ROE, ki je ob koncu leta znašal 5,57 %.

⁶ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljenega letnega poročila.

Slika 12: Krivulja obrestne marže Nove KBM v obdobju med letoma 2006 in 2014

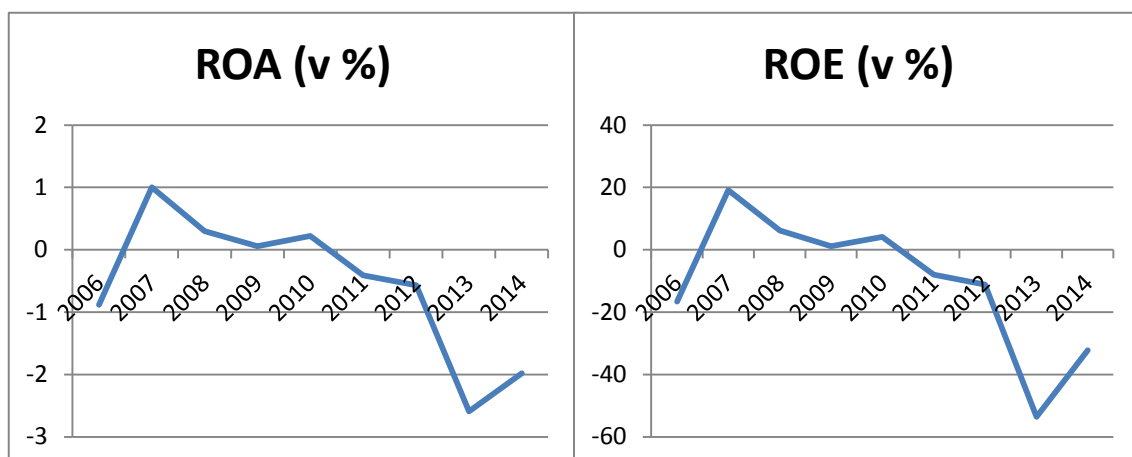
Vir podatkov: (Letna poročila Nove KBM od leta 2008 do 2014)

Krivulja obrestne marže, ki je prikazana na sliki 12, se je v letu 2006 nahajala na 2,66 %, vendar je zaradi postopnega upadanja do leta 2013 znašala 1,44 %. V letu 2014 je zabeležen porast, saj je NKBM uspelo poslovati z 2,48-% obrestno maržo.

Raiffeisen banka d.d.

»Raiffeisen banka d.d. ima 12 poslovalnic s sedežem banke v Mariboru. Poslovalnice ima ne le v Ljubljani in Mariboru, ampak še v 10 drugih mestih po Sloveniji. Njena nadrejena družba je Raiffeisen Bank International AG (Dunaj), ki je imela 31. 12. 2014 96,7-% lastniški delež. Ob koncu leta 2014 je bilo v banki zaposlenih 232 ljudi.« (Raiffeisen banka d.d., 2014)

Slika 13: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Raiffeisen banke (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

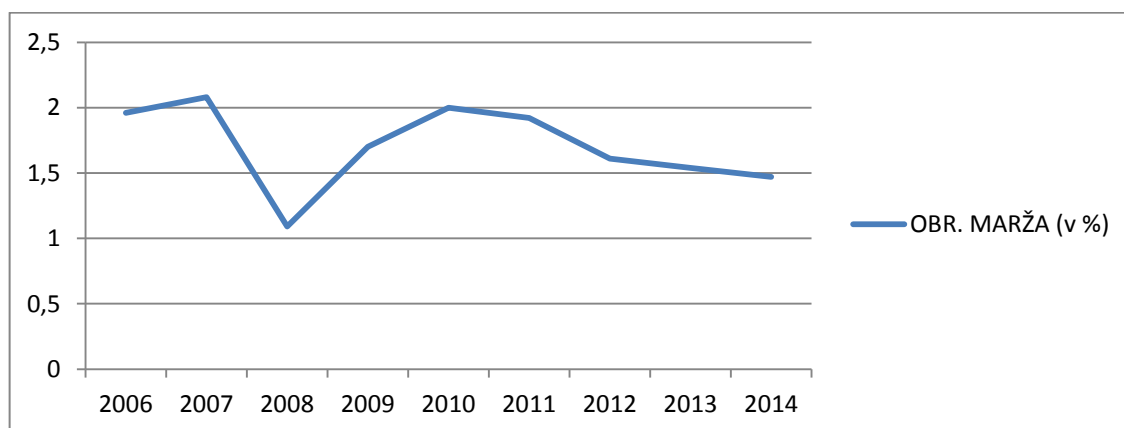

Vir podatkov: (Letna poročila⁷ Raiffeisen banke od leta 2008 do 2014)

Slika 13 prikazuje krivuljo ROA Raiffeisen banke, ki se je veliko spreminjala oz. variirala. Leta 2006 se je nahajala na $-0,88\%$, v letu 2007 na 1% . Sledil je upad v letih 2008 in 2009, kjer je donos na sredstva znašal minimalnih $0,6\%$. Po blagem porastu leta 2010 je sledil postopen upad v letih 2011 in 2012 ter še večji v letu 2013, kjer je ob koncu leta ROA znašal $-2,59\%$. Banki je to v letu 2014 uspelo nekoliko zmanjšati, saj je ob koncu leta donos na sredstva znašal $-1,98\%$.

Krivulja ROE je potekala skoraj identično. Leta 2006 se je nahajala na $-16,63\%$ ter s porastom ob koncu leta 2007 na $19,16\%$. S postopnim upadom v letih 2008 in 2009 je bil ROE leta 2010 še zadnjič pozitiven, in sicer s $4,17\%$. V letu 2011 je upadel na $-7,99\%$, leta 2012 na $-11,17\%$ ter še toliko bolj v letu 2013, ko je znašal $-53,61\%$. V letu 2014 je banki uspelo nekoliko znižati donos na kapital, in sicer je ob koncu leta znašal $-32,19\%$.

Slika 14: Krivulja obrestne marže Raiffeisen banke v obdobju med letoma 2006 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Raiffeisen banke od leta 2008 do 2014)

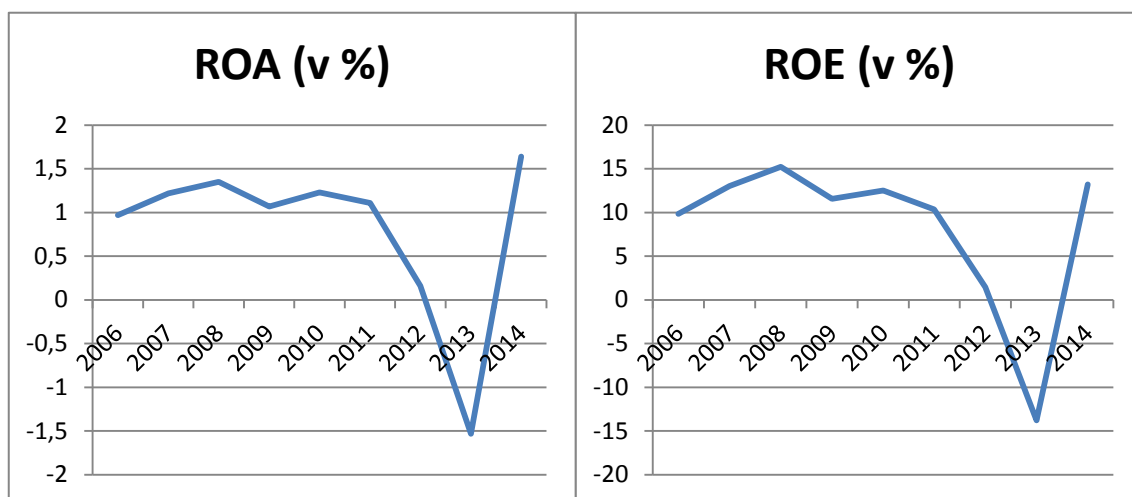
⁷ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljenega letnega poročila.

Krivulja obrestne marže, prikazana na sliki 14, je po rahlem porastu v letu 2007, ko je krivulja dosegla najvišjo točko, zelo upadla v letu 2008 in znašala 1,9 %. Banki je to uspelo izboljšati v letu 2009, in sicer na 1,7 % ter v letu 2010 na 2 %. Temu je sledila postopna degresivnost, saj je do konca leta 2014 obrestna marža Raiffeisen banke upadla na 1,47 %.

SKB banka d.d.

»SKB banka d.d. (Ljubljana) je bila ustanovljena kot delniška družba in je bila konec decembra leta 1989 vpisana v sodni register Okrožnega sodišča v Ljubljani. SKB je razvojno usmerjena univerzalna banka, ki deluje s 56 poslovalnicami po vsej Sloveniji ter 824 zaposlenimi.« (SKB banka d.d., 2014)

Slika 15: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital SKB (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

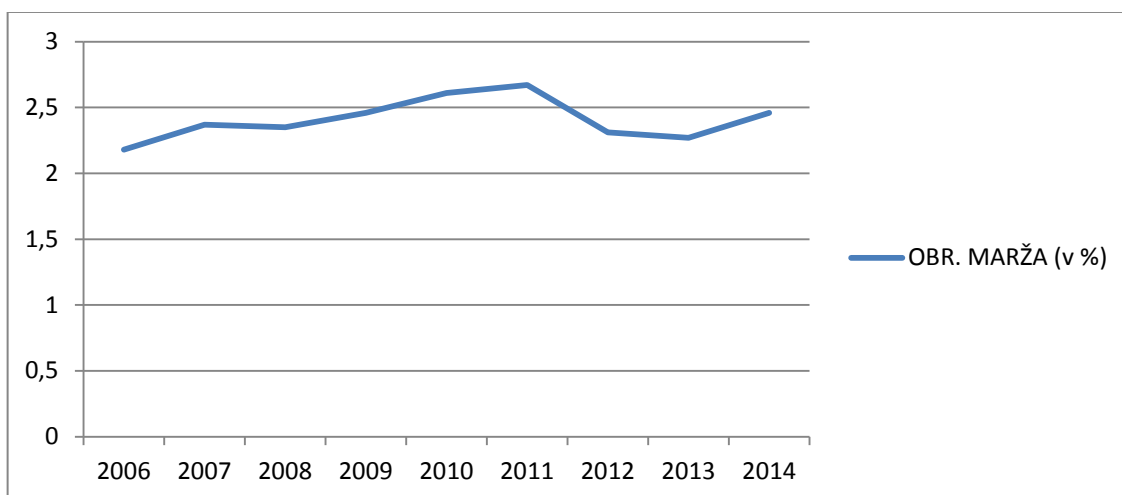
Vir podatkov: (Letna poročila⁸ SKB od leta 2008 do 2014)

Slika 15 prikazuje krivuljo ROA SKB, ki se je leta 2006 nahajala na 0,97 %, a že po porastu v letih 2007 in 2008 znašala 1,35 %. V letu 2009 je upadla na 1,7 % ter se v 2010 ponovno povzpela. Temu je še enkrat sledil blag upad v letu 2011 ter toliko večji v letu 2012, saj je ob koncu leta donos na sredstva znašal minimalnih 0,16 %. V letu 2013 je zabeležen negativen ROA, saj je upadel na -1,53 %. Leta 2014 je banki uspelo ponovno izkazati pozitiven donos na sredstva, in sicer z 1,64 %.

Podobno pot je imela tudi krivulja ROE. Do leta 2008 je krivulja naraščala, saj se je iz 9,86 % (2006) povzpela na 15,24 % (2008). Upadu v letu 2009 je sledil rahel porast ter ponovni upad v letu 2011. Upadu v letu 2012, kjer je krivulja znašala 1,46 %, je sledil negativen ROE v letu 2013, saj je SKB ob koncu leta izkazala -13,77-% donos na kapital. V letu 2014 je banki uspelo izkazati pozitiven ROE, in sicer je ta znašal 13,23 %.

⁸ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljenega letnega poročila.

Slika 16: Krivulja obrestne marže SKB v obdobju med letoma 2006 in 2014

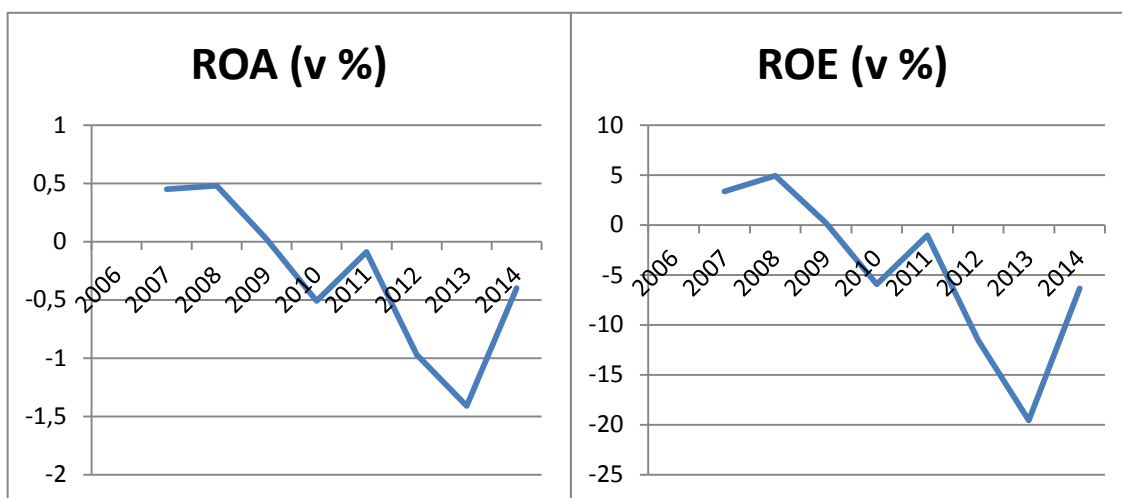
Vir podatkov: (Letna poročila SKB od leta 2008 do 2014)

Slika 16 prikazuje krivuljo obrestne marže, ki je bila precej stabilna, saj ni veliko naraščala in ne upadala. Vse do konca leta 2011 je krivulja postopno naraščala in se iz 2,18 % (2006) povzpela na 2,67 % (2011). Temu je sledil rahel upad v letih 2012 in 2013, kjer je obrestna marža znašala 2,27 %. Rahel porast je sledil v letu 2014, saj je SKB izkazala 2,46-% obrestno maržo.

Banka Sparkasse d.d.

»Banka Sparkasse d.d. je kot Kärntner Sparkasse AG – takrat prva avstrijska banka – odprla predstavništvo v Ljubljani ter tako delovala do oktobra 2006, ko je sledilo preoblikovanje v samostojno Banko Sparkasse d.d. Banka posluje z osmimi poslovnimi enotami in enim svetovalnim centrom v osmih večjih mestih po Sloveniji. Na zadnji dan leta 2014 je bilo v banki zaposlenih 215 ljudi.« (Banka Sparkasse d.d., 2014)

Slika 17: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Banke Sparkasse (desno) v obdobju med letoma 2007 in 2014

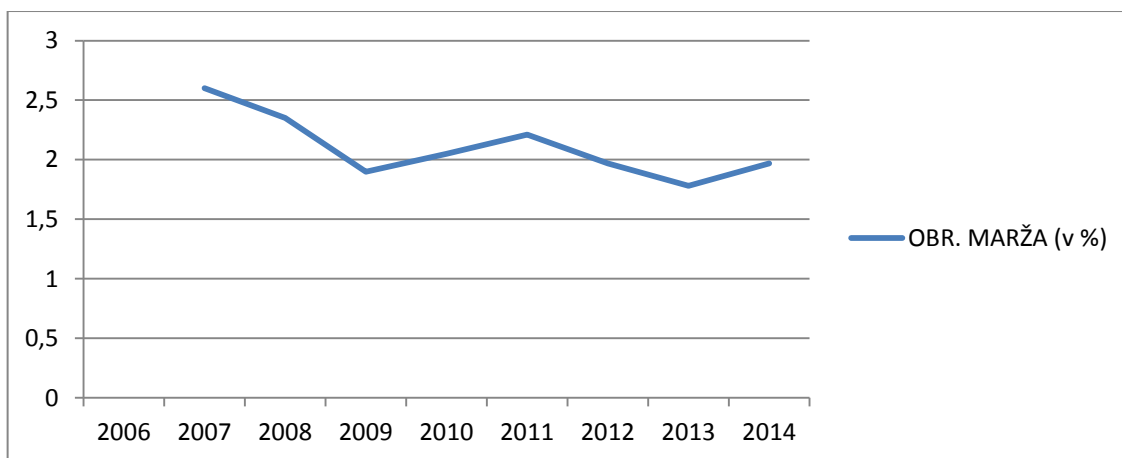

Vir podatkov: (Letna poročila⁹ Banke Sparkasse od leta 2008 do 2014)

Krivulja ROA, prikazana na sliki 17, je bila v letih 2007 in 2008 le za odtenek nižja od 0,5 %, medtem ko je ob koncu leta 2009 znašala le minimalnih 0,2 %. V letu 2010 je bil donos na sredstva prvič negativen, in sicer $-0,51$ %. To je banki nekoliko uspelo znižati, saj je v letu 2011 ROA znašal $-0,9$ %. Temu je sledil upad, ki je ob koncu leta 2013 znašal $-1,41$ %. V letu 2014 je banki še enkrat uspelo nekoliko znižati negativen ROA, in sicer je znašal $-0,40$ %.

Donos na kapital banke Sparkasse je bil pozitiven le do leta 2009. Najvišji je znašal leta 2008 s $4,94$ %, a je že do konca leta 2010 upadel na $-5,94$ %. Sicer je banki v letu 2011 to uspelo malce znižati, vendar se je že do zaključka leta 2013 donos na kapital znižal na $-19,56$ %. Sparkasse je leto 2014 zaključila z $-6,35$ % ROE.

Slika 18: Krivulja obrestne marže Banke Sparkasse v obdobju med letoma 2007 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Banke Sparkasse od leta 2008 do 2014)

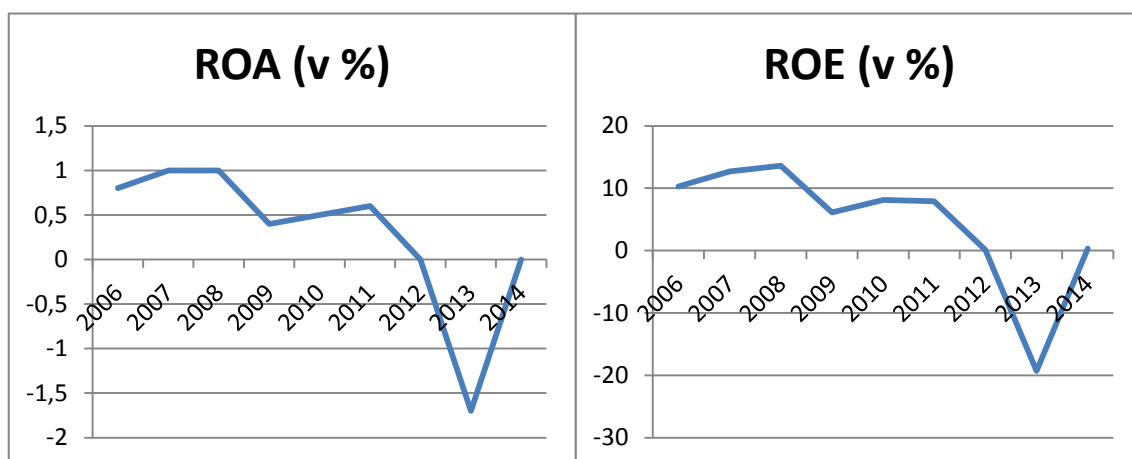
⁹ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljenega letnega poročila.

Krivulja obrestne marže, prikazana na sliki 18, je na začetku potekala degresivno in upadla iz 2,6 % (v letu 2007) na 1,9 % (v letu 2009). Sledil je majhen porast do leta 2011, kjer je obrestna marža znašala 2,21 %. Temu je ponovno sledil upad do leta 2013, ko je krivulja dosegla najnižjo točko, in sicer 1,78 %. Po blagem porastu je Sparkasse leto 2014 zaključila z 1,97-% obrestno maržo.

Unicredit banka d.d.

»Unicredit banka d.d., s sedežem podjetja v Ljubljani, je del skupine UniCredit evropske komercialne banke. V letu 2014 je tržni delež na bilančno vsoto znašal 6,1 %. Banka je ob koncu leta 2014 zaposlovala 563 ljudi, kar je 2,3 % manj kot v enakem obdobju leto prej.« (Unicredit banka d.d., 2014)

Slika 19: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Unicredit banke (desno) v obdobju med letoma 2006 in 2014

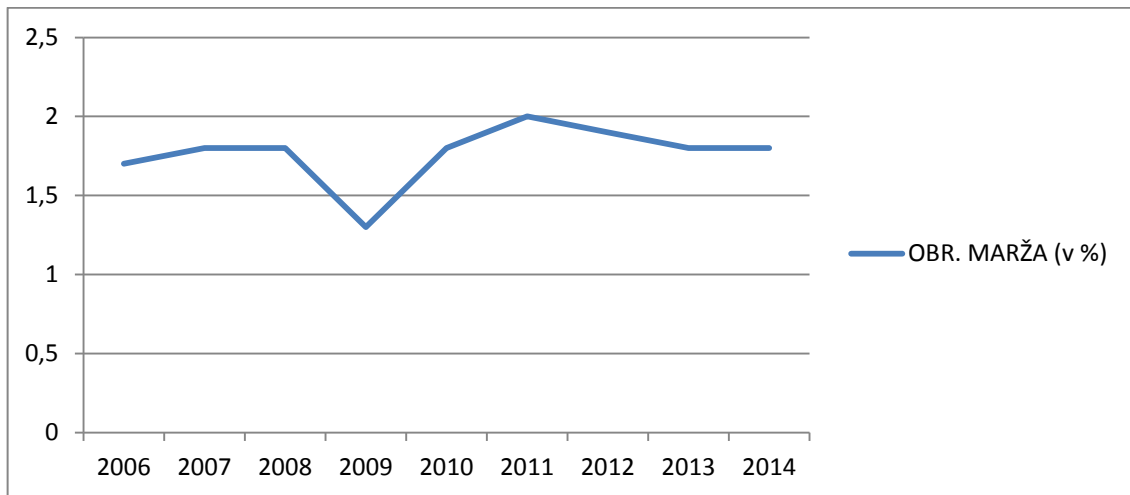
Vir podatkov: (Letna poročila¹⁰ Unicredit banke od leta 2008 do 2014)

Slika 19 prikazuje krivuljo ROA, ki se je leta 2006 nahajala na 0,8 %; s porastom v letu 2007 je znašala 1 % ter v letu 2008 ostala nespremenjena na 1 %. Z upadom na 0,4 % v letu 2009 se je donos na sredstva do leta 2011 le malo zvišal, in sicer na 0,6 %. V letu 2012 je sledil upad in Unicredit je posloval z 0-% donosom na sredstva ter v letu 2013 prvič izkazal negativen ROA, ki je znašal -1,7 %. Leta 2014 je banki upadajoči trend uspelo umiriti, saj so poslovali z 0-% donosom na sredstva.

Krivulja ROE je potekala skoraj identično, saj se je donos na kapital do leta 2008 zvišal, in sicer iz 10,3 % (v letu 2006) na 13,6 % (v 2008). V letu 2009 je sledil upad na 6,1 %. Po rahlem porastu v letu 2010 je do konca leta 2012 ROE Unicredit banke padel na 0 %. V letu 2013 je zabeležen negativen ROE, in sicer je ta znašal -19,3 %; kljub temu je Unicredit banki do konca leta 2014 ponovno uspelo izkazati pozitiven donos na kapital z 0,3 %.

¹⁰ V primeru neskladnosti enakega podatka iz več letnih poročil je uporabljeni podatek iz najkasnejše objavljenega letnega poročila.

Slika 20: Krivulja obrestne marže Unicredit banke v obdobju med letoma 2006 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Unicredit banke od leta 2008 do 2014)

S slike 20 lahko razberemo, da je krivulja obrestne marže Unicredit banke, razen padca v letu 2009, bila zelo stabilna. V letu 2006 je znašala 1,7 %. Po porastu v letu 2007 je v letu 2008 ostala nespremenjena, in sicer je znašala 1,8 %. Padcu leta 2009, kjer je zabeležena 1,3-% obrestna marža, je sledil porast. Najprej v letu 2010 na 1,8 % ter v letu 2011 na 2 %, kjer je krivulja dosegla tudi najvišjo točko na grafu. V letu 2012 je obrestna marža rahlo upadla, in sicer na 1,9 %, ter še nekoliko v letu 2013, saj je znašala 1,8 %. Enaka obrestna marža je zabeležena tudi v letu 2014.

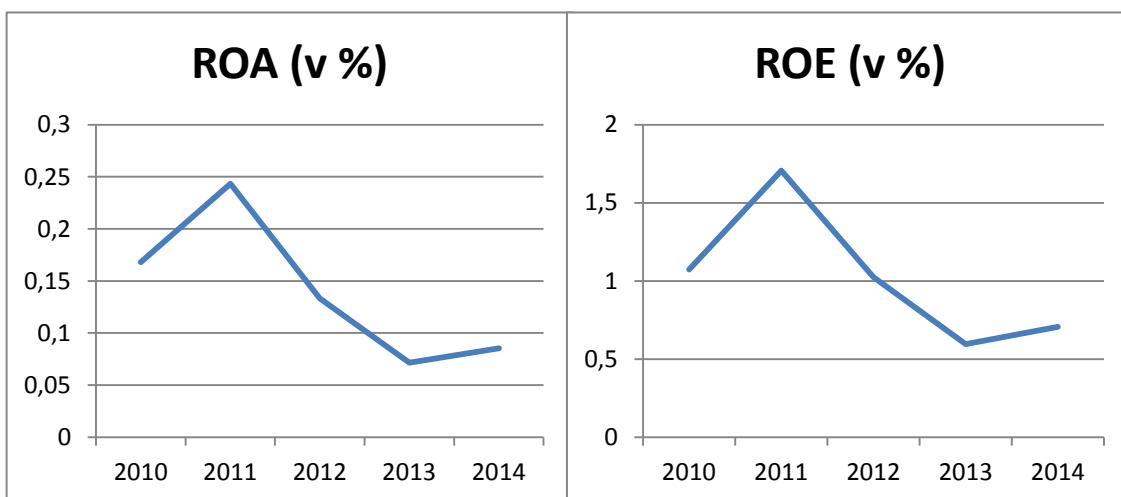
3.1.2 Banke v Črni gori

V črnogorskem bančnem sektorju je v letu 2015 delovalo štirinajst bank. Podrobneje jih bomo predstavili devet ter analizirali njihove kazalnike donosnosti. Banke, ki smo jih obravnavali: Atlas banka A.D., Crnogorska komercialna banka A.D., Erste bank A.D., Hipotekarna banka A.D., Hypo Alpe-Adria Bank A.D., NLB Montenegrobanka A.D., Prva banka Crne Gore A.D., Podgorička banka Societe Generale Group A.D. in Universal Capital Bank A.D. (pridobljeno od UBCG).

Atlas banka A.D.

»Atlas banka A.D. je bila ustanovljena aprila leta 2002 kot Atlasmont banka AD. Preimenovanje v Atlas banko A.D. se je zgodilo 9. novembra 2010. Banka je članica skupine Atlas group, ki posluje v Črni gori, Srbiji, Rusiji in Cipru. Sedež podjetja je v Podgorici, sicer pa ima Atlas banka 11 poslovalnic, in še 5 podružnic. Ob koncu leta 2014 je banka zaposlovala 229 ljudi.« (Atlas banka A.D., 2014)

Slika 21: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Atlas banke (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Atlas banke od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

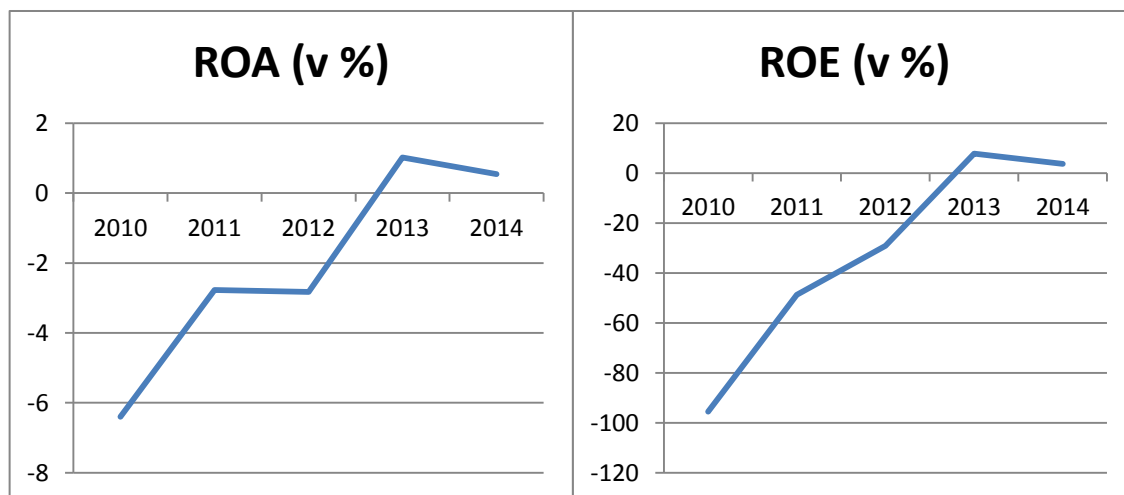
Na sliki 21 prikazana krivulja donosnosti na sredstva se je v letu 2010 nahajala na 0,17 %. Temu je v letu 2011 sledil porast na 0,24 %. Zaradi postopnega upadanja v letih 2012 in 2013 je ROA ob koncu leta 2013 znašal minimalnih 0,7 %. Tudi v letu 2014 ni bilo večjih sprememb, saj je ob koncu leta donos na sredstva Atlas banke znašal 0,9 %.

Skoraj identično pot je imela tudi krivulja ROE, ki se je na začetku nahajala na 1,7 % ter se do konca leta 2011 povzpela na 1,71 %. Ker je v naslednjih dveh letih sledil upad, so pri Atlas banki ob koncu leta 2013 zabeležili le še 0,6-% donos na kapital. Temu je sledil minimalni dvig, saj je leta 2014 donos na kapital znašal 0,71 %.

Crnogorska komercialna banka A.D.

»Crnogorska komercialna banka A.D., je bila ustanovljena januarja leta 1997. Sedež banke se nahaja v Podgorici, Ulica Moskovska bb. Banko tvorijo centrala v Podgorici z 11 poslovalnicami ter še 13 podružnicami. Na zadnji dan leta 2014 je banka zaposlovala 440 ljudi.« (Crnogorska komercialna banka A.D., 2014)

Slika 22: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital CKB (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila CKB od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

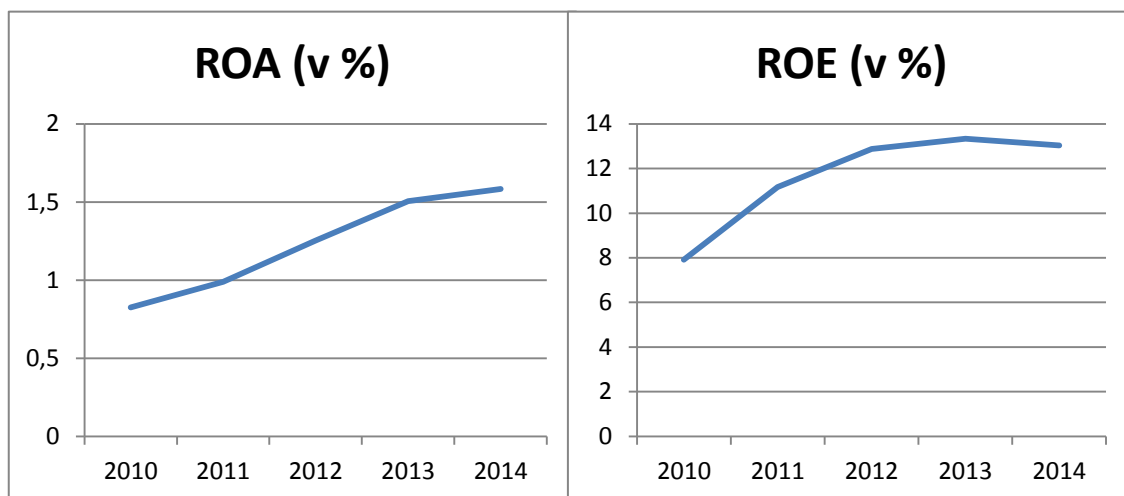
Slika 22 prikazuje donos na sredstva CKB, ki je še leta 2010 znašal $-6,4\%$, a jim je v letu 2011 to uspelo zmanjšati, saj je ob koncu leta donos na sredstva znašal $-2,78\%$. V letu 2012 ni bilo večjih sprememb, saj je ROA ob koncu leta znašal $-2,83\%$. Minimalno pozitiven ROA je banka zabeležila ob koncu leta 2013, ko je znašal $1,2\%$. V letu 2014 je nekoliko upadel, saj je znašal le $0,54\%$.

Podobno je bilo tudi pri donosu na kapital, saj je še v letu 2010 znašal $-95,52\%$. S postopno progresivnostjo v letih 2011 in 2012 je krivulja dosegla vrhunec, in sicer je na tej točki ROE znašal $7,76\%$. V letu 2014 je sledil blag upad, saj je ob koncu leta donos na kapital znašal $3,66\%$.

Erste Bank A.D.

»Erste Bank A.D. Podgorica je osnovana kot Opportunity Bank A.D. Podgorica in leta 2002 registrirana kot delniška družba. Šele julija leta 2009 je svoje ime spremenila v Erste Bank A.D. Podgorica. Banka posluje poleg sedeža banke v Podgorici še v 16 drugih poslovalnicah na teritoriju Črne gore. Lastnik je Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka in upravlja s 100-% lastništvom banke. Na zadnji dan leta 2014 je banka zaposlovala 268 ljudi.« (Erste bank A.D., 2014)

Slika 23: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital banke Erste Bank (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila banke Erste Bank od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

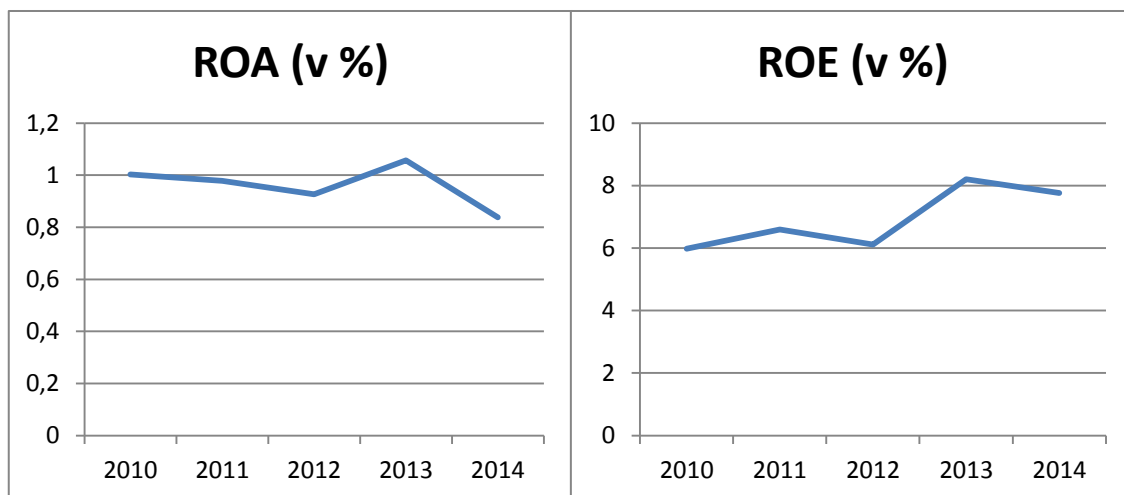
Kot prikazuje slika 23, graf sam poteka skoraj premo sorazmerno. Leta 2010 je ROA banke Erste Bank znašal 0,83 %, kar pa se je s postopno progresivnostjo in porastom v letih 2011 in 2012 spremenilo; v letu 2013 je ta znašal že 1,51 %. Ob koncu leta 2014 je banka zabeležila 1,58-% donos na sredstva.

Pot krivulje donosa na kapital je nekoliko drugačna, saj se ob začetni progresivnosti, kjer od leta 2010 do 2012 ROE poraste iz 7,92 % na 11,88 %, krivulja začne umirjati. V letu 2013 je banki donos na kapital še uspelo povečati, a je že ob koncu leta 2014 zabeležila rahel upad in leto končala s 13,32-% donosom na kapital.

Hipotekarna banka A.D.

»Hipotekarna banka A.D. Podgorica je bila ustanovljena in registrirana kot delniška družba leta 1995 s sedežem v Podgorici. Banka deluje s pomočjo desetih poslovalnic in osmih podružnic. Na zadnji dan leta 2014 je imela zaposlenih 182 ljudi.« (Hipotekarna banka A.D., 2014)

Slika 24: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Hipotekarne banke (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Hipotekarne banke od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

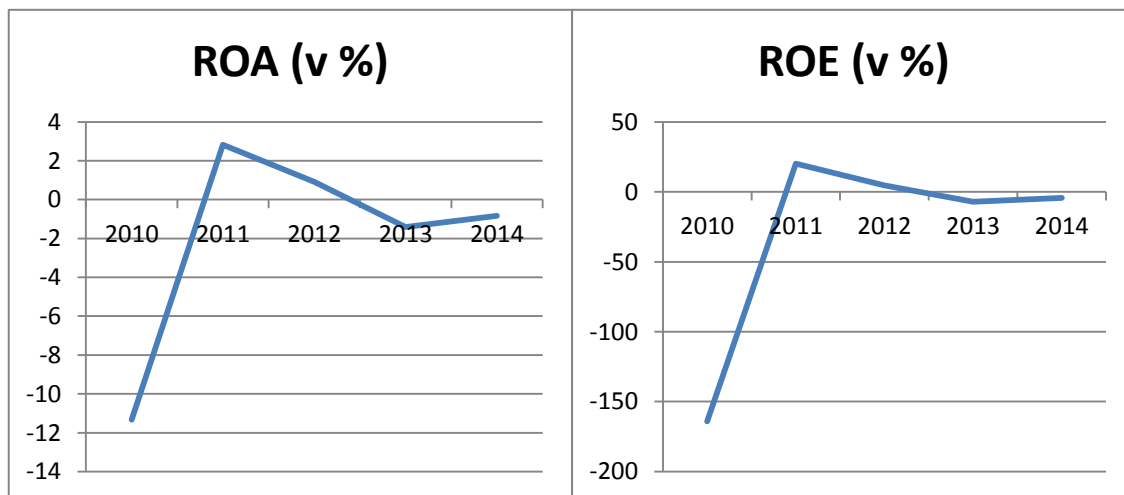
S slike 24 lahko razberemo, da se krivulja ROA Hipotekarne banke v začetni fazi ni veliko spreminjala. Še v letu 2010 je znašala okrogel 1 % in v naslednjem letu upadla le na 0,98 %. Minimalnemu padcu v letu 2012 je v letu 2013 sledil porast, saj je donos na sredstva znašal 1,6 %. Kljub temu banki tega ni uspelo obdržati, saj je ob koncu leta 2014 zabeležen 0,84-% ROA.

Krivulja donosnosti na kapital se je leta 2010 nahajala na okroglih 6 % ter tako z majhnim porastom v letu 2011 leto 2012 končala s 6,1-% ROE. Temu je sledil ponovni porast, saj je leta 2013 znašal ROE 8,2 %. V naslednjem letu je zabeležena rahla degresivnost, saj je ob koncu leta donos na kapital znašal 7,76 %.

Hypo Alpe-Adria Bank A.D.

»Hypo Alpe-Adria Bank A.D. je bila osnovana decembra 2005 kot delniška družba. Banka je pod 99-% lastništvom Hypo Alpe-Adria Bank International AG. Poleg sedeža podjetja, ki se nahaja v Podgorici, banka deluje še z devetimi poslovalnicami. Na zadnji dan leta 2014 je imela 196 zaposlenih.« (Hypo Alpe-Adria Bank A.D., 2014)

Slika 25: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital banke Hypo Alpe-Adria Bank (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila banke Hypo Alpe-Adria Bank od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

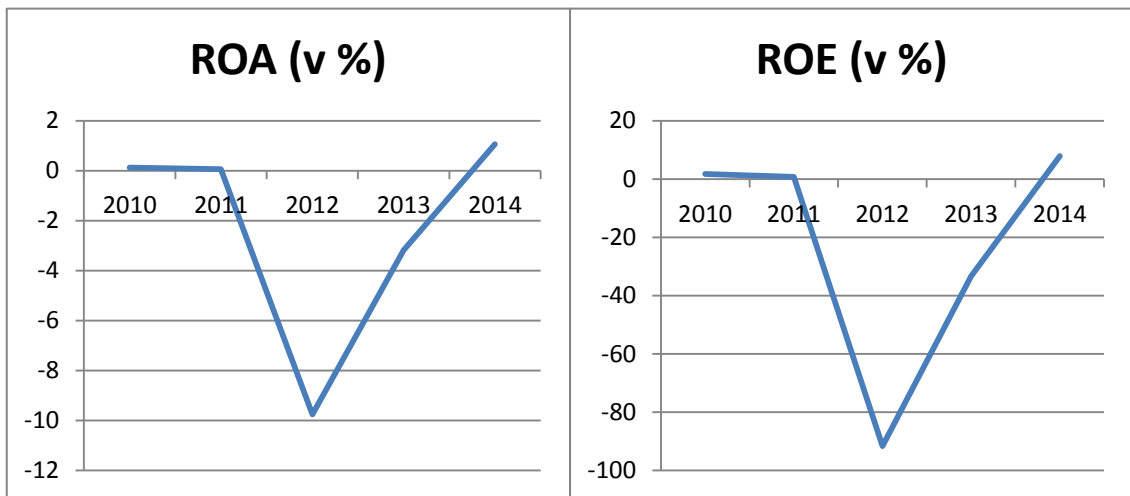
Na sliki 25 je prikazano, da so pri banki Hypo Alpe-Adria Bank še leta 2010 beležili negativen ROA, in sicer $-11,33\%$. Vendar je ta že v naslednjem letu znašal $2,82\%$. Zaradi blage degresivnosti v letu 2012 je ROA upadel na $0,92\%$, kar se je nadaljevalo tudi v letu 2013, kjer so ob koncu leta zabeležili $-1,41\%$ donos na sredstva. V letu 2014 je bil ROA malce nižji, a še vedno negativen, in sicer je znašal $-0,83\%$.

Krivulja ROE se je leta 2010 nahajala izredno nizko, saj je ob koncu leta donosnost na kapital omenjene banke znašala $-164,3\%$. Že naslednje leto je bil donos pozitiven, in sicer so v banki zabeležili $20,21\%$ ROE. Po enoletnem naglem porastu se je krivulja nekoliko umirila in upadla na $4,64\%$. V naslednjih dveh letih je zabeležen negativen donos na kapital, saj je v letu 2013 znašal $-7,11\%$, ob koncu leta 2014 pa $-4,28\%$.

NLB Montenegrobanka A.D.

»NLB Montenegrobanka A.D. je bila leta 1990 osnovana kot delniška družba. Večinski lastnik banke je Nova Ljubljanska banka d.d., registrirana v Sloveniji kot matična banka. Sedež podjetja se nahaja v Podgorici in opravlja svoje aktivnosti s 17 poslovalnicami, ki so razpršene po vsej Črni gori. Na zadnji dan leta 2014 je imela banka 326 zaposlenih ter obvladovala trg s 17-% tržnim deležem.« (NLB Montenegrobanka A.D. , 2014)

Slika 26: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital NLB Montenegrobanke (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila NLB Montenegrobanke od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

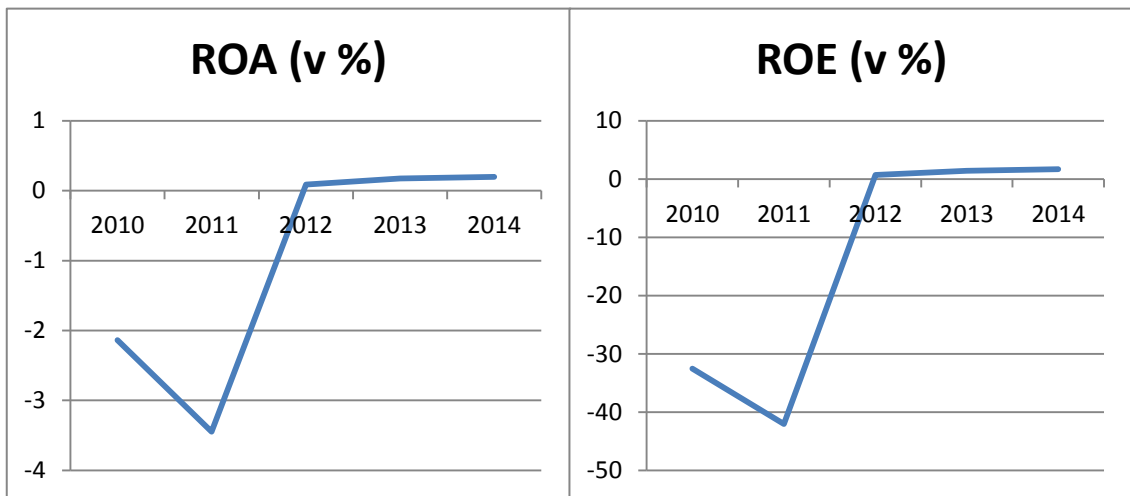
Slika 26 prikazuje krivuljo ROA, ki je v prvih dveh letih stagnirala, in sicer se je leta 2010 nahajala na 0,12 % ter 0,6 % v letu 2011. Temu je sledil upad, saj je leta 2012 donos na sredstva NLB Montenegrobanke znašal -9,75 %. Že naslednje leto je ta upadel na manj kot tretjino in znašal -3,18 %. Ob koncu leta 2014 je bil ROA spet pozitiven, in sicer je banka zabeležila 1,6-% donos na sredstva.

Krivulja ROE je potekala skoraj identično, saj je prav tako v prvih dveh letih ostala skoraj nespremenjena. Zabeležen je ekstremen padec v letu 2012, kjer se je krivulja nahajala na najnižji točki, in sicer na -91,71 %. NLB Montenegrobanka je naslednje leto izkazala še vedno visok, a bistveno nižji donos na kapital z -33,33 %. Ob koncu leta 2014 je banka izkazala pozitiven ROE, ki je znašal 7,89 %.

Prva banka Crne Gore A.D.

»Prva banka CG A.D., Podgorica je ustanovljena leta 1901, in šele leta 2002 registrirana kot delniška družba. Banka ima sedež v Podgorici in opravlja svoje aktivnosti s pomočjo mreže štirinajstih poslovalnic in dvajsetih svetovalnih okenc. Na zadnji dan decembra 2014 je banka imela zaposlene 103 ljudi ter še 145 dodatnih, ki so bili prevzeti iz Agencije za zaposlovanje GI Group.« (Prva banka Crne Gore A.D., 2014)

Slika 27: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Prve banke CG (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Prve banke CG od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

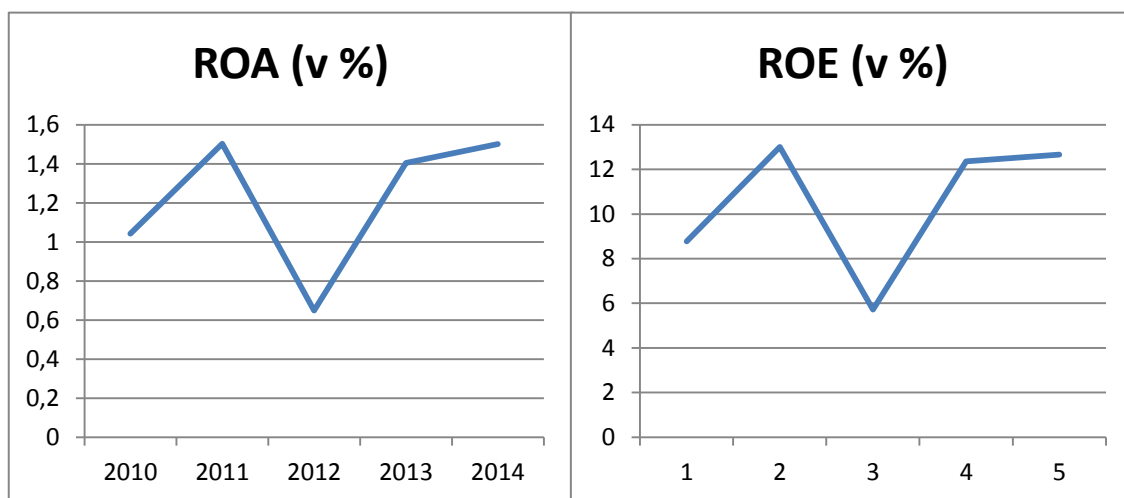
Slika 27 prikazuje krivuljo ROA Prve banke CG. Čeprav je ta že v letu 2010 bila na negativni točki, je v letu 2011 še nekoliko upadla. Vendar je banki uspelo to nevtralizirati in leto 2012 zaključiti z minimalnim 0,9-% donosom na sredstva. V letu 2013 je še nekoliko porasel in znašal 0,17 %, prav tako tudi v letu 2014, saj je ob koncu leta zabeležen 0,2-% ROA.

Zelo podobno v celoti poteka tudi krivulja ROE. Ta se je v začetku nahajala na nekoliko nižji točki, zato je bil tudi padec toliko nižji. Padcu v letu 2011 je sledil drastičen porast, saj je banka ob koncu leta 2012 zabeležila pozitiven ROA, in sicer z 0,71 %. V naslednjih dveh letih je banki za odtenek uspelo povečati ROA, in sicer je v letu 2013 znašal 1,4 % ter 1,68 % ob koncu leta 2014.

Podgorička banka Societe Generale Group A.D.

»Podgorička banka Societe Generale Group A.D. je nastala z odcepom od sistema Montenegrobanke A.D. leta 1992. Banko tvori centrala v Podgorici, ki je hkrati tudi sedež podjetja, in 20 poslovalnic na področju Črne Gore. Ob koncu leta 2014 je banka imela 287 zaposlenih.« (Podgorička banka Societe Generale Group A.D., 2014)

Slika 28: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital Podgoričke banke Societe Generale (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila Podgoričke banke Societe Generale od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

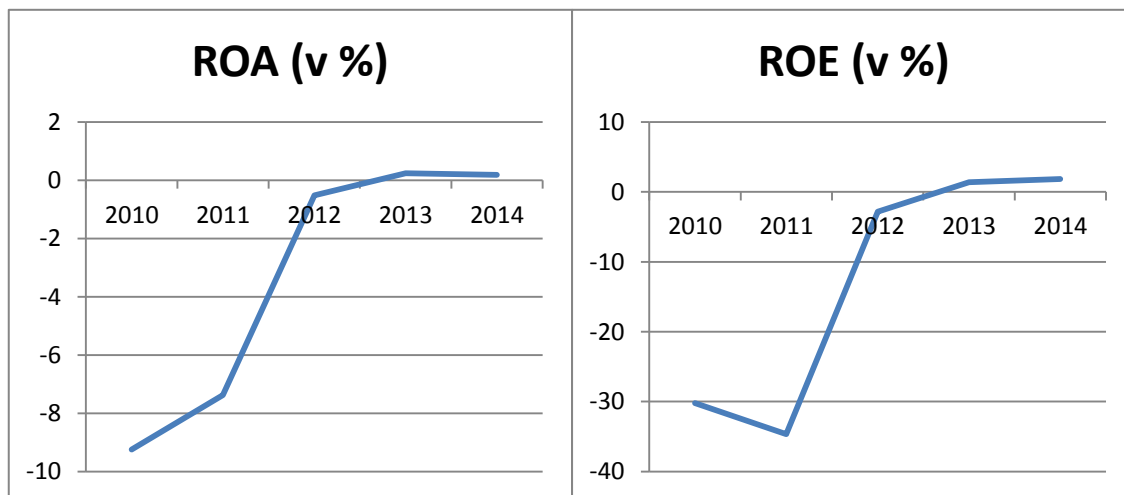
Slika 28 prikazuje krivuljo ROA, ki je precej variirala, saj je ob 1,4-% ROA v letu 2010 poskočila na 1,5 % v letu 2011 ter v 2012 takoj upadla na 0,65 %. Temu sta sledila ponovni porast in progresija, saj je donos na sredstva poskočil na 1,4 % v letu 2013 ter na 1,5 % v letu 2014.

Krivulja donosa na kapital banke Societe Generale se je leta 2010 nahajala na 8,78 %, a že v letu 2011 porasla ter ob koncu leta znašala okroglih 13 %. V letu 2012 je sledil upad na 5,73 %, kar pa je banki uspelo popraviti že v naslednjem letu; tako je leta 2013 donos na kapital znašal 12,36 %. Z blagim porastom leta 2014 je banka izkazala 12,66-% ROE.

Universal Capital Bank A.D.

»Universal Capital Bank A.D. je najprej delovala pod imenom First Financial Bank A.D., ki je bila ustanovljena oktobra 2007. Ime v Universal Capital Bank A.D. je spremenila junija 2014. Banko poleg centrale v Podgorici tvorita še dve poslovalnici v Podgorici ter poslovalnica na Svetem Stefanu. Na zadnji dan leta 2014 je banka imela zaposlenih 54 ljudi.« (Universal Capital Bank A.D., 2014)

Slika 29: Krivulja donosnosti na sredstva (levo) ter krivulja donosnosti na kapital banke Universal Capital Bank (desno) v obdobju med letoma 2010 in 2014

Vir podatkov: (Letna poročila banke Universal Capital Bank od leta 2011 do 2014, lastni izračuni)

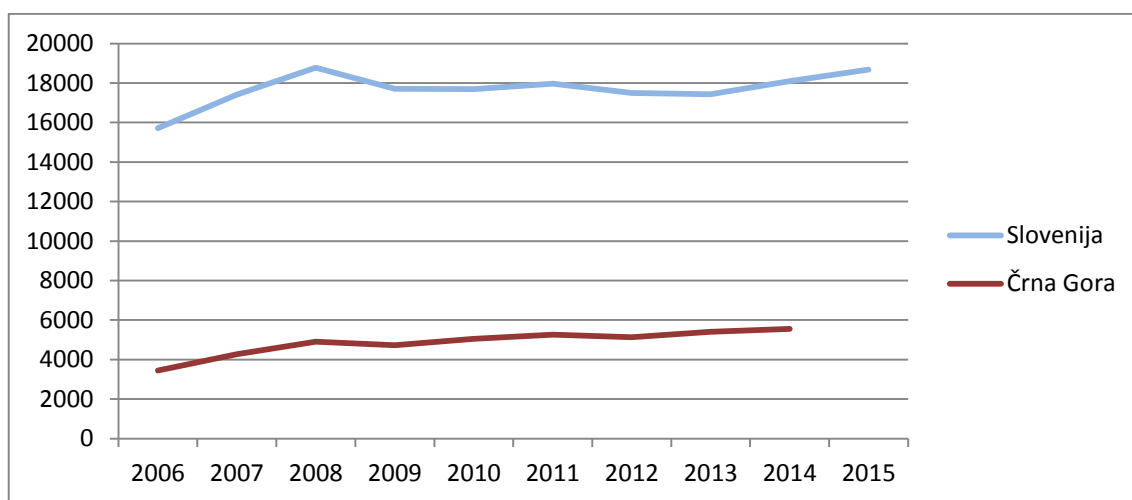
Na sliki 29 je prikazana krivulja ROA banke Universal Capital Bank, ki je še leta 2010 bila zelo nizka, kar pa se je s postopno progresivnostjo kasneje spremenilo. Pri banki so z $-9,24\%$ v letu 2011 uspeli donos na sredstva znižati na $-7,38\%$ ter ob koncu leta 2012 že na $-0,52\%$. V letu 2013 je banka zabeležila pozitiven ROA, in sicer minimalnih $0,24\%$. V letu 2014 je ta za odtenek upadel, saj je ob koncu leta znašal $0,19\%$.

Krivulja ROE se je gibala precej podobno, le da je iz leta 2010 na 2011 zabeležen padec, in sicer z $-30,21\%$ na $-34,67\%$. Sledilo je znižanje izgub banke, saj je ob koncu leta 2012 donos na kapital znašal še samo $-2,86\%$. V letu 2013 je zabeležen pozitiven ROE, ki je znašal $1,39\%$, v letu 2014 pa z majhnim porastom $1,84\%$.

3.2 Primerjava med državama

Že v takratni skupni državi, tj. Jugoslaviji, je Slovenija veljala in tudi bila najrazvitejša izmed vseh članic, medtem ko je Črna gora spadala med slabše razvite. Republika Slovenija kot samostojna država obstaja že od leta 1991 in je od tedaj uspešno izvedla sanacijo bank in prestrukturiranje bančnega sistema. Uspešno je izpeljala tudi postopek prilagajanja bank in nasplošno gospodarstva mednarodnim standardom ter evropskemu trgu. Z vstopom v Evropsko unijo leta 2004 je Slovenija uresničila takrat enega najpomembnejših ciljev, medtem ko je Črna gora še bila del državne skupnosti s Srbijo. Osamosvojila se je leta 2006, ko se časovno tudi začne slikovna primerjava med državama.

Slika 30: BDP na prebivalca (v EUR) za Slovenijo in Črno Goro v obdobju med letoma 2006 in 2015

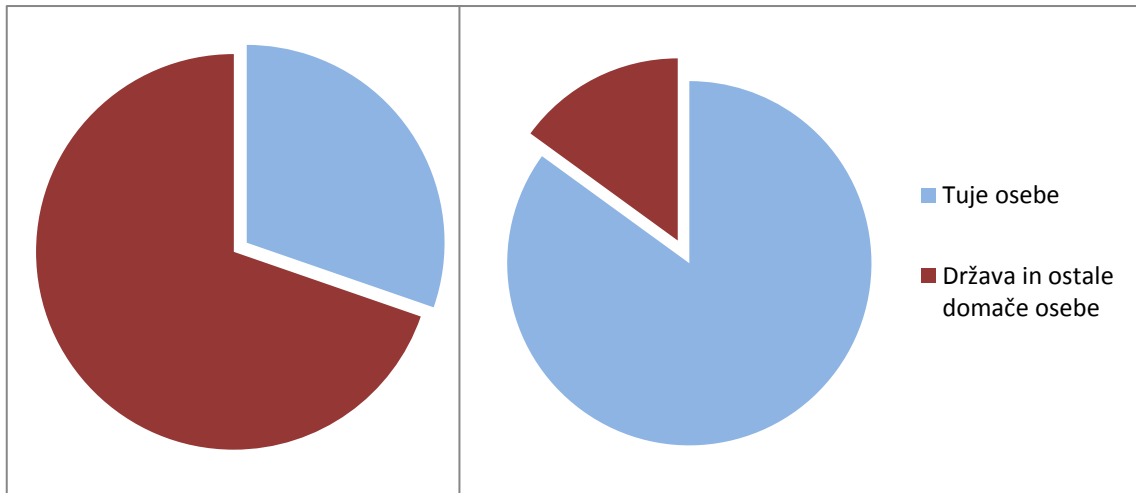

Vir podatkov: (Statistični urad Republike Slovenije, Zavod za statistiko Črne gore)

Kot je prikazano na sliki 30, je razlika v BDP na prebivalca med državama velika. Ker je Slovenija po osamosvojitvi začela uporabljati tolar in šele po menjavi valute v letu 2007 prešla s tolarja na evro, je podatek za BDP na prebivalca v letu 2006 za Slovenijo naveden v tekočih cenah in po tekočem tečaju, ki znaša 239,64 tolarja za 1 evro. Za Črno goro medtem ni preračunanih podatkov, saj je svojo valuto zamenjala leta 2002, in sicer je evro zamenjal nemško marko. V Sloveniji je tako leta 2006 po tekočih cenah BDP na prebivalca znašal 15,719 EUR in do leta 2008 porasel na 18,769 EUR. V prihajajočih letih je rahlo variiral, vse do leta 2014, ko je sledil porast na 18.093 EUR ter na končnih 18,680 EUR leta 2015. Krivulja Črne Gore je potekala podobno, le z manj intenzivnim variiranjem. V letu 2006 je BDP na prebivalca znašal 3,443 EUR ter do leta 2008 porasel na 4,908 EUR. Leta rahlih upadov in porastov so trajala vse do leta 2013, ko je BDP na prebivalca v Črni Gori znašal 5,412 EUR ter v letu 2014 končnih 5,561 EUR.

Prikaz lastniške strukture slovenskega kot tudi črnogorskega bančnega sektorja je tudi prikaz procesa privatizacije, ki je potekal znotraj le-tega, ter do kolikšne mere je ta proces bil izveden.

Slika 31: Lastniška struktura bančnega sektorja Slovenije (levo) v letu 2014 ter lastniška struktura bančnega sektorja Črne gore (desno) v letu 2014

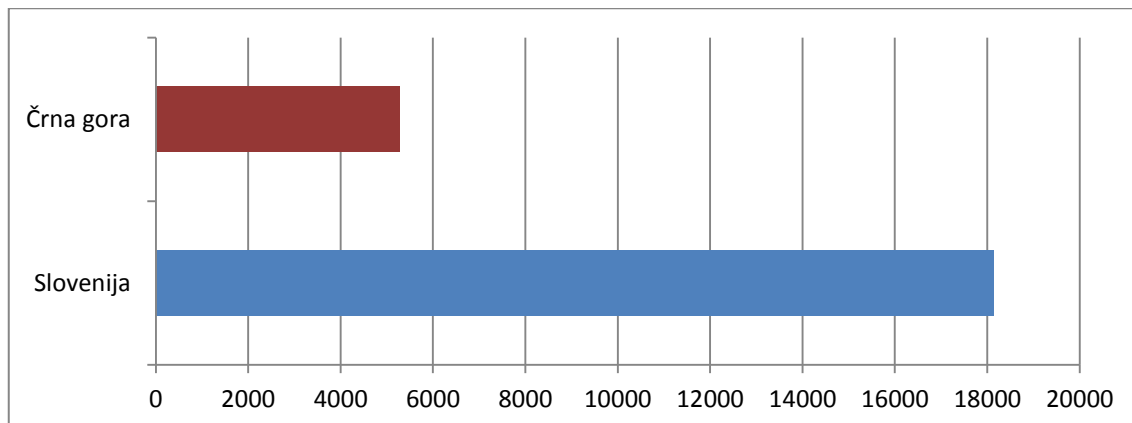

Vir podatkov: (Banka Slovenije: Poročilo o finančni stabilnosti 2015, interni podatki UBCG 2015)

Na sliki 31 sta prikazani lastniški strukturi bančnih sektorjev Slovenije ter Črne gore, ki sta si povsem različni. V Sloveniji je vpliv in vključenost države v bančni sektor veliko večja kot v Črni gori, kjer prevladuje predvsem tuji kapital. Vpletenost države same v bančni sektor Črne gore je nekoliko manjša od 15 %, medtem ko je v Sloveniji sama država v ožjem smislu vpletena pri 63 % bank. To pomeni da je le 30,3 % bank upravljanih s strani tujega kapitala ter 6,7 % s strani ostalih domačih oseb. Eden izmed vzrokov za takšno razliko v lastniški strukturi obeh bančnih sektorjev je v tem, da je Črna gora ob osamosvojitvi takoj privatizirala bančni sektor, medtem ko Slovenija zaradi boljšega stanja gospodarstva ob osamosvojitvi tega ni storila. Drugi ter osrednji vzrok je predstavljala sanacija bank, saj je država leta 2013 poleg sanacije Abanke, NKBM in NLB dokapitalizirala tudi Banko Celje, kar je njen vpliv znotraj bančnega sektorja Slovenije le še okrepilo. Pri tem je treba posebej poudariti, da je še v letu 2012 neposredni lastniški delež države znašal 22,8 %, v letu 2014 pa kar 63 %.

Bilančna vsota bančnega sektorja so celotna sredstva vseh bank, s katerimi banke razpolagajo. Te prek svojih naložb in posojil financirajo gospodarstvo in podpirajo njegovo rast.

Slika 32: Bilančna vsota v razmerju s prebivalstvom (v EUR) za bančni sektor Slovenije v letu 2015 ter bilančna vsota v razmerju s prebivalstvom (v EUR) za bančni sektor Črne gore ob koncu septembra 2015

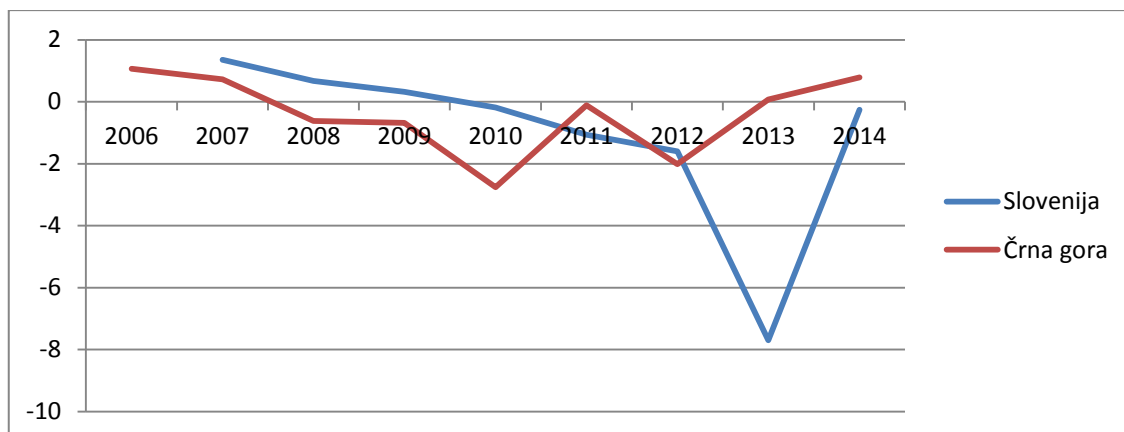

Vir podatkov: (Letno poročilo BS 2015, Makroekonomsko poročilo CBCG III. tromesečje 2015, lastni izračuni)

Slika 32 prikazuje bilančno vsoto v razmerju s prebivalstvom za bančni sektor Slovenije ter Črne gore. Bilančna vsota slovenskega bančnega sektorja je v letu 2015 znašala 37,4 milijarde evrov, kar je za 1,3 milijarde evrov manj kot leto prej. Sicer je to že šesto leto zapored, ko je zabeležen upad. Medtem je bilančna vsota za črnogorski bančni sektor ob koncu tretjega trimesečja v letu 2015 znašala 3,49 milijarde evrov, kar je za 374,9 milijona evrov oziroma 12 % več kot v enakem obdobju leto poprej. V razmerju bilančne vsote na prebivalca je ta za Slovenijo znašala 18130,1 evro, medtem ko za Črno goro 5270,6 evrov.

Kazalniki donosnosti, ki jih uporabljamo za merjenje uspešnosti poslovanja bank, nam bodo prikazali uspešnost obeh bančnih sektorjev ter trenutno stanje znotraj sektorja samega.

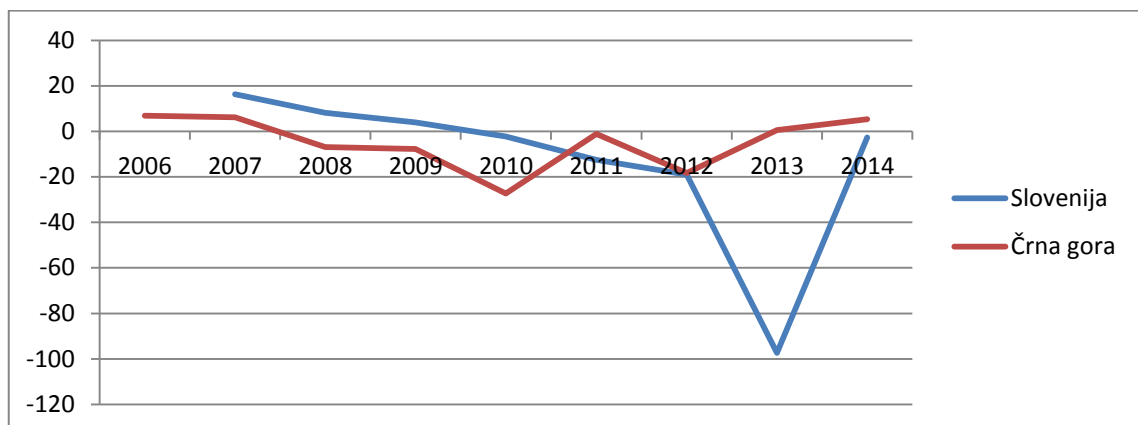
Slika 33: Krivulji donosnosti na sredstva za bančni sektor Slovenije ter Črne gore v obdobju med letoma 2006 in 2014

Vir podatkov: (BS Poročilo o finančni stabilnosti 2015, interni podatki CBCG 2015)

Na sliki 33 sta prikazani krivulji donosnosti na sredstva za slovenski ter črnogorski bančni sektor. Krivulja Slovenije se je še pred začetkom finančne krize v letu 2007 nahajala na pozitivni točki, a kazala znake rahlega upadanja. Skozi leta se je upad postopoma stopnjeval, saj je že v prvem letu (ob koncu leta 2008) iz 1,35 % upadel na 0,67 %. Leta 2010 je znotraj slovenskega bančnega sektorja zabeležen prvi negativen ROA. Z nadaljnjo degresivnostjo in ekstremnim upadom v letu 2013 je donos na sredstva bančnega sektorja Slovenije na najnižji točki znašal $-7,7$ %. V letu 2014 je zabeležen $-0,26$ -% donos na sredstva, kar je posledica sanacije in dokapitalizacije kritičnih bank znotraj sektorja s strani države. Medtem je krivulja za črnogorski bančni sektor povsem drugačna, saj je od začetka časovnice pa do najnižje točke v letu 2010 postopno upadala. Tako je ROA iz $1,7$ % v letu 2006 najprej upadel na $0,72$ %, v letu 2008 pa znašal prvič negativnih $-0,62$ %. Po najnižji točki leta 2010, ki je znašala $-2,76$ %, je zabeležen le še $-0,11$ -% donos na sredstva ob koncu leta 2011. Upadu v letu 2012 je v letu 2013 sledil prvi pozitiven ROA po letu 2007, in sicer minimalnih $0,7$ %. Ob koncu leta 2014 je ta znašal $0,79$ %.

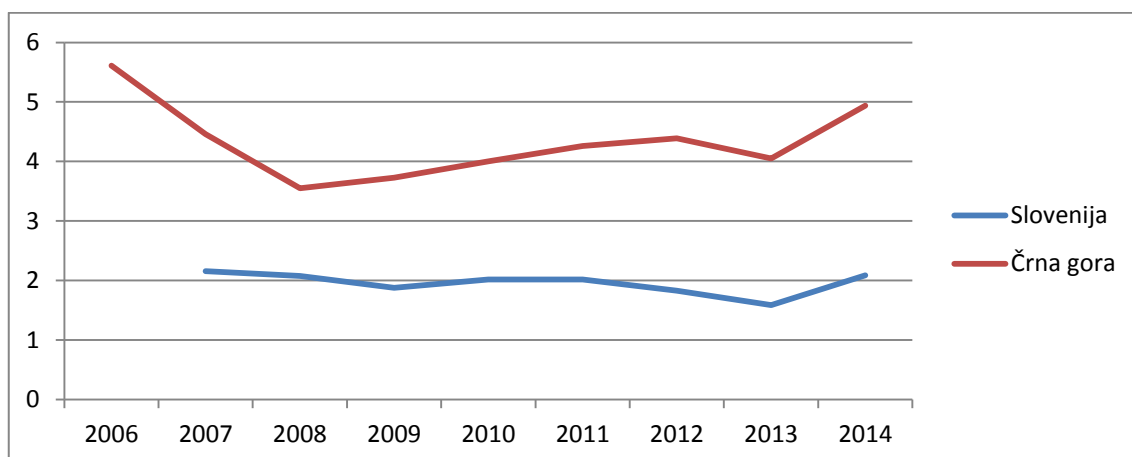
Slika 34: Krivulji donosnosti na kapital za bančni sektor Slovenije ter Črne gore v obdobju med letoma 2006 in 2014

Vir podatkov: (Banka Slovenije Poročilo o finančni stabilnosti 2015, interni podatki CBCG 2015)

Slika 34 prikazuje primerjavo krivulj donosnosti na kapital med Slovenijo in Črno goro. Še pred finančno krizo je ROE slovenskih bank v povprečju znašal $16,28$ %, a se zaradi slabih posojil in zatona znotraj bančnega sektorja s postopno degresivnostjo (do leta 2012) in ekstremnim upadom znašal najnižje leta 2013, in sicer z $-97,3$ %. Veliko finančno luknjo je država odpravila s sanacijo in dokapitalizacijo bank, kar je tudi razlog, da je donos na kapital ob koncu leta 2014 za bančni sektor Slovenije znašal le $-2,67$ %. Krivulja Črne gore je potekala nekoliko drugače. ROE črnogorskega bančnega sektorja je v letu 2006 znašal $6,82$ %. Po postopnem upadanju, ki je trajal do leta 2010, je povprečni ROE znašal $-27,27$ %. Po letu minimalnih izgub v letu 2011, ko je donos na kapital znašal $1,8$ %, je sledil ponovni padec ROE v letu 2012, ter v letu 2013 prvi pozitiven ROE po letu 2007. V letu 2014 se je ta znotraj črnogorskega bančnega sektorja še nekoliko povečal in ob koncu leta znašal $5,35$ %.

Slika 35: Krivulji obrestne marže za bančni sektor Slovenije ter razmik obrestne mere za bančni sektor Črne gore v obdobju med letoma 2006 in 2014

Vir podatkov: (Banka Slovenije Poročilo o finančni stabilnosti 2015, interni podatki CBCG 2015)

Na sliki 35 sta prikazani krivulja obrestne marže za Slovenijo ter krivulja razmika obrestne mere za Črno goro. Sicer bolj stabilna, a nekoliko nižja, je krivulja Slovenije, saj se od začetne do končne točke, razen rahlega upada v letu 2013, ni veliko spreminjala. V letu 2007 je povprečje obrestne marže znotraj slovenskega bančnega sektorja znašalo 2,16 %. Večjih sprememb in nihanj vse do leta 2012 ni bilo, nakar pa je z upadom v letu 2013 obrestno maržo slovenskega bančnega sektorja znižalo na 1,59 %. S porastom v letu 2014 so slovenske banke leto povprečno zaključile z 2,9-% obrestno maržo. Krivulja Črne gore je medtem potekala precej drugače, saj je razmik obrestne mere še v letu 2006 znašal 5,61 %. Ta je s postopno degresivnostjo do leta 2008 upadel na 3,55 %. Sledil je porast do leta 2012, ko je razmik obrestne mere bank v povprečju znašal 4,39 %. Po majhnem padcu v letu 2013 je ponovno sledil porast in banke so poslovno leto 2014 v povprečju zaključile s 4,94-% razmikom obrestne mere.

Pri obravnavanju prve hipoteze smo podrobneje preučevali in primerjali oba bančna sektorja. Neupoštevajoč, da ima Slovenija najverjetneje najbolj urejen in razvit bančni sektor med vsemi državami bivše Jugoslavije, se najprej osredotočimo le na osnovne primerjalne podatke. Slovenija ima, kljub veliki vključenosti države v bančni sektor, več kot desetkrat višjo bilančno vsoto. Ta v razmerju na prebivalca za Slovenijo znaša 18130,1 evro, medtem ko za Črno goro 5270,6 evrov. Pri kazalnikih donosnosti ROA ter ROE so donosi na začetku višji znotraj bančnega sektorja Slovenije, medtem ko so v nadaljevanju z letom 2011 višji znotraj črnogorskega.

Pri tem je treba poudariti, da je na začetku obravnavanega obdobja Črna gora šele postala samostojna država in rekonstuirala svoj bančni sektor ter gospodarstvo. Za Slovenijo je medtem treba izpostaviti dejstvo, da je bil bančni sektor zaradi velikega števila slabih posojil v upadu, saj je finančno luknjo odpravila šele država v letu 2013 s sanacijo in dokapitalizacijo kritičnih bank.

Dejstvo, da je slovenski bančni sektor urejen in deluje po evropski zakonodaji v nasprotju s Črno goro, ki ne, lahko hipotezo (bančni sektor Slovenije je bolj razvit kot bančni sektor Črne gore) na podlagi vseh ugotovitev in zaključkov potrdimo.

Pri obravnavanju druge hipoteze (finančna kriza je močneje vplivala na banke v Sloveniji kot na banke v Črni gori) smo podrobneje preučili donose in uspešnost poslovanja največjih in najpomembnejših bank. Te smo v diplomskem projektu analizirali s pomočjo kazalnikov donosnosti, ki smo jih uporabili tudi v končni sektorski primerjavi. Pri tem smo ugotovili, da so donosi med bančnima sektorjema v letih pred in na začetku finančne krize višji v Sloveniji, medtem ko so v nadaljevanju višji v Črni gori.

Za slovenske banke je veljal predvsem negativni upadajoči trend, saj so skoraj vse banke imele višje donose v letu 2006, ki predstavlja začetek obravnavanega obdobja, kot v letu 2014, ki predstavlja konec obravnavanega obdobja. Največji razpon med začetno in končno točko je zabeležen pri Abanki Vipa, medtem ko je SKB edina banka, ki je imela oba donosa na končni točki višja kot na začetni. Statistično gledano je imelo devet od desetih bank pred finančno krizo pozitivna oba donosa, vendar so ob koncu obravnavanega obdobja pozitivne ostale štiri, od tega tri le minimalno. Za črnogorske banke je treba poudariti, da je obravnavano obdobje krajše kot pri slovenskih, saj je začetek obravnavanega obdobja leto 2010, medtem ko se zaključi pri obeh državah enako, in sicer z letom 2014. Za Črno goro velja, da je večina bank, z izjemo dveh, ob koncu beležila višje donose kot na začetku.

Izpostaviti je treba predvsem to, da so črnogorske banke ob koncu leta 2014 imele osem od devetih bank s pozitivnima donosoma ROA in ROE, medtem ko so bile v Sloveniji le štiri od desetih. Če enako primerjamo tudi v letu 2013, je bilo pozitivnih sedem od devetih črnogorskih bank, v Sloveniji pa le ena od desetih. Ob vseh navedenih ugotovitvah in trditvah lahko zaključimo, da je potrjena tudi druga hipoteza.

4 SKLEP

V delu diplomskega projekta smo preučevali delovanje in uspešnost bank ter primerjali oba bančna sektorja. Po uvodnem poglavju, kjer smo predstavili namen, cilje in hipoteze diplomskega projekta, smo podali definicije bančnega sektorja, bank in bančnega sistema, ter pojasnili enačbe kazalnikov donosnosti.

V primerjavi smo se najprej osredotočili na vse največje in najpomembnejše banke znotraj obeh bančnih sektorjev. Ne glede na to da je nemogoče posplošiti za vse banke enako, smo spoznali, da so imele pred in na začetku finančne krize banke znotraj slovenskega bančnega sektorja povprečno višje donose, medtem ko so v nadaljevanju donosi višji znotraj črnogorskega bančnega sektorja. S pomočjo slikovnega materiala smo najprej predstavili in preučili kazalnike donosnosti desetih slovenskih ter v nadaljevanju devetih črnogorskih bank.

Za banke v Sloveniji smo ugotovili, da je pri merjenju kazalnikov uspešnosti poslovanja za vse obravnavane banke v opazovanem časovnem obdobju veljal negativen trend, saj sta bila tako donos na sredstva kot donos na kapital v upadu. Izpostaviti je treba predvsem gibanje krivulj Abanke Vipava, Nove Ljubljanske banke ter Nove Kreditne banke Maribor. Kljub večletni regresivnosti je najbolj očiten in izrazit padec zabeležen v letu 2013, saj sta bila kazalnika donosnosti omenjenih bank, predvsem donosa na kapital, ekstremno nizka. Zaradi manj uspešnega poslovanja, predvsem s slabimi posojili, je morala s sanacijo posredovati država, ki je s tem vso breme prenesla na davkoplačevalce. Visok upad v letu 2013 sta beležili še Banka Celje in Hypo Alpe-Adria Bank. Medtem ko preostale obravnavane banke tako negativnih donosov niso imele. Edini so le pri Banki Koper, kjer niso niti v enem letu izkazali negativnega donosa na sredstva ali donosa na kapital.

V nadaljevanju primerjave smo za banke v Črni gori ugotovili, da sta tako donosnost na sredstva kot donosnost na kapital iz leta v leto precej nihala. Vendar je treba poudariti, da so bila finančna poročila za črnogorske banke dostopna in na voljo le od leta 2011 naprej. Izpostaviti je treba stabilno poslovanje Atlas banke in Hipotekarne banke ter predvsem banke Erste Bank ter Podgoričke banke Societe Generale. S precej visokimi negativnimi donosi so se na začetku opazovanega obdobja ukvarjali pri Črnogorski komercialni banki, Hypo Alpe-Adria Bank ter NLB Montenegrobanki. Te jim je ob koncu uspelo izkazati kot pozitivne ali jih vsaj korenito zmanjšati in minimalizirati. Prav tako negativne donose so na začetku izkazovali tudi pri Prvi banki Črne gore ter banki Universal Capital Bank, ki sta pa od leta 2012 naprej izkazovali, sicer minimalne, a vendar pozitivne tako donose na sredstva kot donose na kapital.

V končni primerjavi smo najprej primerjali BDP na prebivalca med obema državama in ugotovili, da je ta v Sloveniji kar trikrat višji kot v Črni gori. V nadaljevanju je primerjava lastniške strukture prikazala, da je črnogorski bančni sektor veliko bolj privatiziran ter pod vplivom tujega kapitala, medtem ko v Sloveniji še vedno veliko vlogo igra država, ki je v letu 2014 imela 63-% vključenost v bančni sektor. Država je svoj lastniški delež povečala predvsem s sanacijo Abanke Vipava, Nove Ljubljanske banke ter Nove KBM, saj je njen delež

pred letom 2013 znašal le slabih 23 %. Pri bilančni vsoti smo ugotovili, da slovenski bančni sektor razpolaga z višjimi sredstvi v primerjavi s črnogorskim, saj ima več kot desetkrat višjo bilančno vsoto. Ta v razmerju na prebivalca za Slovenijo znaša 18130,1 evro, kar je skoraj tri in pol krat več kot za Črno goro, kjer znaša 5270,6 evrov.

Končno sektorsko primerjavo tvorijo kazalniki donosnosti, ki so glavni pokazatelj uspešnosti poslovanja bank. Primerjava krivulj donosnosti na sredstva in donosnosti na kapital potrjuje trditev, da so bili donosi pred in na začetku finančne krize višji v Sloveniji, medtem ko so bili v nadaljevanju višji v Črni gori. Sicer sta krivulji za Slovenijo upadali večino časa, saj slovenski bančni sektor vse od leta 2009 ni beležil pozitivnega donosa na sredstva in donosa na kapital. Medtem je Bančni sektor Črne gore imel oba donosa pozitivna v času pred finančno krizo ter ponovno v letih 2013 in 2014. Pri obrestni marži, ki se je znotraj slovenskega bančnega sektorja gibala okrog 2 % pa do najmanj 1,5 %. Za Črno goro je razmik obrestne mere variiral od največ 6,5 % ter do najmanj 3,5 %. Koeficient obrestne marže je za Slovenijo na začetku in ob koncu obravnavanega obdobja skoraj enak, a kljub temu precej nižji od razmika obrestne mere Črne gore, ki je v primerjavi z začetkom nižji za četrtno.

5 VIRI IN LITERATURA

Abanka Vipava d.d. (brez datuma). Letna poročila Abanke Vipava za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <http://www.abanka.si/vlagatelj/letna-porocila>.

Atlas banka A.D. (brez datuma). Letna poročila Atlas banke za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Banka Celje d.d. (brez datuma). Letna poročila Banke Celje za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <http://www.banka-celje.si/o-banki/financni-podatki/letna-porocila>.

Banka Koper d.d. (brez datuma). Letna poročila Banke Koper za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: http://www.banka-koper.si/O_Banki_Koper/Info_koticek/Letna_porocila.

Banka Sparkasse d.d. (brez datuma). Letna poročila Banke Sparkasse za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <http://www.sparkasse.si/letno-porocilo>.

BS. (2015). Poročilo o finančni stabilnosti 2015. Pridobljeno 15. junija 2016 iz Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/iskalniki/porocila.asp?Mapald=285>.

BS. (2015). Letno poročilo 2015. Pridobljeno 15. junija 2016 iz Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/publikacije/Letno%20porocilo%20BS/za%202015/index.html>.

Casu, B., Girardone, C., & Molyneux, P. (2006). *Introduction to Banking*. Pearson Education Limited.

CBCG. (brez datuma). Makroekonomsko poročilo III. tromesečje 2015. Pridobljeno 15. junija 2015 iz: http://www.cb-cg.org/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_publikacije/makroekonomski/iii_kv_2015/monetarna.pdf.

CBCG. Interni podatki.

Crnogorska komercialna banka A.D. (brez datuma). Letna poročila CKB za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Dimovski, V., & Gregorič, A. (2000). *Temelji bančništva*. Ljubljana: Copis.

Erste bank A.D. (brez datuma). Letna poročila Erste bank za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Francis, G., Hecht, N., & Siegel, S. (1998). *Principles of Banking*. American Bankers Association.

Hipotekarna banka A.D. (brez datuma). Letna poročila Hipotekarne banke za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Hypo Alpe-Adria Bank A.D. (brez datuma). Letna poročila Hypo Alpe-Adria Bank za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. (brez datuma). Letna poročila Hypo Alpe-Adria-Bank za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <https://www.addiko.si/letna-porocila>.

MONSTAT. (brez datuma). Bruto domači proizvod Črne gore za leta 2006–2014. Pridobljeno 21. maja 2016 iz Zavoda za statistiko Črne gore: <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=166&pageid=19>.

NLB Montenegrobanka A.D. (brez datuma). Letna poročila 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Nova Kreditna Banka Maribor d.d. (brez datuma). Letna poročila Nove KBM za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <https://www.nkbm.si/porocila>.

Nova Ljubljanska Banka d.d. (brez datuma). Letna poročila NLB za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <http://www.nlb.si/financna-porocila>.

Podgorička banka Societe Generale Group A.D. (brez datuma). Letna poročila NLB Montenegrobanke za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Prva banka Crne Gore A.D. (brez datuma). Letna poročila Prve banke CG za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Raiffeisen banke d.d. (brez datuma). Letna poročila Raiffeisen banke za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: http://www.kbs.si/o_nas/letno_porocilo/.

SURS. (brez datuma). Bruto domači proizvod Republike Slovenije. Pridobljeno 21. maja 2016 iz Statističnega urad Republike Slovenije: http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/viewplus.asp?ma=H236S&ti=&path=../Database/Hitre_Repozitorij/&lang=2.

SKB banka d.d. (brez datuma). Letna poročila SKB za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <http://www.skb.si/medijsko-sredisce/letna-porocila/letno-porocilo-2014>.

UBCG. Interni podatki.

Unicredit banka d.d. (brez datuma). Letna poročila Unicredit banke za leta 2008–2014. Pridobljeno 12. oktobra 2015 iz: <https://www.unicreditbank.si/si/about-us/Results/Financial-Report.html#arhiv>

Universal Capital Bank A.D. (brez datuma). Letna poročila Universal Capital Bank za leta 2011–2014. Pridobljeno 8. oktobra 2015 iz Centralne banke Črne gore: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=kontrola_banaka&mn2=finansijski_izvjestaji_banaka.

Veselinovič, D., Hauc, A., Jazbec, S., & Končina, M. (2003). *Denar, bančništvo in vrednostni papirji*. Ljubljana: Gea College.

ZBan-2. (13. 4 2015). Zakon o bančništvu. *Uradni list RS*, 25/15.